

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

ספר זוהר הפסוקים לכל פרשיות התורה פרשת דברים

זהו מאמרי זוהר מוקטם מכל ספרי זוהר השייכים לאותו פסוק בפרשת השבוע, למען ילמדו בו אחרי לימוד שניים מקרא ואחד תרגום, ויעסקו בזוהר הקדוש בשבת קודש. וכן בכל ימות השבוע, ובכך ימשך על עצמו קדושת שבת קודש מהיכל התנא האלקי הרשב"י זיע"א. יסודו מהספר מפתחות זוהר אשר ליקט הצה"ק רבי משה גאלנטי הזקן זי"ע, וציין שם על פסוקי התנ"ך היכן נמצאים בזוהר הקדוש, ובספר זה פתחנו והבאנו המקומות כל מאמרי זוהר דבר דיבור על אופנו, מאמרים שלימים מספר זוהר, ועוד הוספנו מאמרים מהזוהר הקדוש על הפסוקים, אשר לא הובאו אצל הרב המחבר, וכן הכל עם ניקוד מפוסק, ומבואר בלשון הקודש וכותרות המאמרים, למען ירוץ הקורא בו ויתן השקו ויתלהב וישמח בלימוד זוהר הקדוש.

יצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי" בעיה"ק בת ים תובב"א
הספר הזה יוצא לאור כ"ו תמוז תשע"ו לפ"ק
בהשגחת מסובב כל הסיבות כמו החודש שיצא לפני 450 שנה.

לע"נ מרת רוזה בת רבי יעקב ע"ה נ"י"ט תמוז תשע"ו

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזנות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

הקדמה

הצה"ק מורנו הרב רבי משה גלאנטי הזקן בן הרה"ק מרדכי זיע"א, היה תלמיד מרן הבית יוסף, וחיבר שו"ת ונדפס חלק א', ובסימן קכ"ד כתב, שמרן נתן לו רשות בהיותו בן כ"ב שנה לעסוק בגיטין וקדושין, (מערכת הגדולים להחיד"א מערכת מ' אות קי"א), הוא בעל מחבר ספר מפתח הזוהר. וספר קהלת יעקב על ספר קהלת על פי הקבלה, וספר דרשות וחידושים.

וזה נוסח השער הישן:

מפתח הזוהר

מורה מקום מכל הפסוקים הנמצאים בספר הזוהר, והם תועלת גדול ודבר עיקרי למען יוכל כל איש ואיש למצוא את מבוקשו בחיפזון נמרץ להיות ספר הזוהר בלי שמפתחה כגוף בלא נשמה רק שניהם כאחד טובים כי מה שחסר זה מלא זה

נדפס מחדש עם עיון נמרץ מזוקק שבעתיים בחודש תמוז ה' שכ"ו

[לפני 450 שנה בדיוק]

בוינציאה

הקדמת המחבר

הקדמה

אמר העבד הצעיר משה בן לאדוני אבי כבוד הרב מרדכי גאלנטי תנצב"ה, בראותי קדושת תהילת דברי אמרי הקדוש האלוהי רבי שמעון וחבריו ז"ל, ומאמריהם הנעימים מתוקים מדבש ונופת צופים, ואריח את ריח נרדי ודדי מאמריהם החשובים, ודרושיהם הנפלאים, מאבני שיש טהור חצובים, ובבא משה אל המשכן משכן העדות, לא ידע לעת מצוא איה מקום כבודם, הדרם והודם, בכל תושיה יתגלע, ונלאה למצוא הפתח, ולכן ראיתי ונתון אל לבי לפתח מפתחות מפותחות פתוחי חותם, תבנית באמת וישר עשויות תלויות כשרשרות ענקים לגרגרות, ונתתי אל לבי בתחילה להתנהל לרגל המלאכה הערוכה, כפי סדר כל פרשה ופרשה, ושמתים והיצגתים לפני כל יודע דת ודין, בראש כל ספר וספר ערוכה בכל ושמורה, ומצאת כי תדרשנו, אם ככסף תבקשנו וכמטמונים תחפשנו.

אחרי כן דיברתי אני אל לבי מה הבטחון הזה, אשר בטחת לבוא בגבורות ספורות כללי מהללי מאמרי הקדוש האלוהי הרשב"י וחבריו זצ"ל כי זה הים רחב ידיים, שם אניות יהלכון, כמצולות מבהילות, יעלו שמים ירדו תהומות, וסוף סוף המעיין חתום וסתום כחומה גבוה דלתיים ובריח, מבריח מן הקצה אל הקצה, ויענני לבי לעבור עליו לכוין ולחונן מפתחות, לפתוח שער שומרי

גינת אגוז להיכנס בהם כל יוצא ובא לאכול מפריו ולשבוע מטובו, ופתח ואין סוגר, אז הבדיל משה עדר עדר לבדו, פסוקי תורה נביאים וכתובים ומאמריהם הקדושים על שנים עשר עמודים מוחלקים, זמן תורה לחוד, זמן תפילה לחוד, השארות הנפש והנשמה, קדושת שבת ויום טוב, עניני צדקה וגמילות חסדים, עניני חתן וכלה ומצות פריה ורביה, ענין חורבן הבית ובנינו, קדושת הארץ וזכות לשוכן וימות בה, עניני תשובה, וסיפורים ואגדות שאירעו לקדושים אשר בארץ המה, אלה הם שנים עשר עמודים אשר ראינו לייסד הבית עליהם, מסודרות על פי דברות אמרות משולבות על כתפי האפוד איש איש על דגלו באותות, וזה החלי בעזרת צור מחוללי, עכ"ל ההקדמה.

מורה מקום מכל הפסוקים. הגמצאים בספר הזוהר

מורדים וכפורים הנה וחנה מחזקין כסודן בכל מרשה ושריח והם

קעלת גדול דכר שקח לעמן יוכל כל איש ואיש לענול את ענוקא כחפון

מרח לסיות ספר סוודר בלי זעפתמוז כנוף בלא מסיס. ק. מסיס

כאחד טובים כי עס שפסרן וס' סלא וס' כדמם למדש עם

שין כמין עוקק שכתאים כמדש קמוז סכנו לפק' :

בוניציאה

כפר
שאלות ותשובות

מר ר' המוסף כסאור
משה נאלנטי נרו

רוש מתיבתא וריש כתא
בצפח הרב

וקנת שיטות על קצת מכתות סבנו
החכם המלך כהנא יודיה נאלנטי
ברוסטות הרץ זל על חכמת סבוכות
וחרושי הריטובת זל על חכמת
בכא חכמת :

נדפס פתח חסדא וזאן נשין חרץ עלידי
שכס המלך כהנא
יצחק גרשון
נלו

זה ויניציאה

קל ידו וזאן דנאח

בנת חסדא לניס

Con licentia de' Superiori.

הדפוס והמכר האינטרנטי
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים טענא

קהלת יעקב

והוכנס לאי...
www.hebrewbo...
י' חיים תשס"ז

צפת חובב שבגליל העליון קרית מלך רב היא היום תחת
ממשלת אדונינו המלך סולטן מארד יר'ה :

נדפס בכית הנכיר ונעלה בה' אברהם אשכנזי וכו' על ידו אליעזר ככהר ונחק א'
במחיקן סיום יום ג' כה למשון סנת כ' קרובה וסעתי לכה אכיר :

סיפור נפלא מהצה"ק המחבר והאריז"ל

כאשר התפרסם שמו של האר"י – רבי יצחק לוריא, מקובל מפורסם שהתגורר בצפת – כצדיק גדול שידוע להסתכל על אדם ולהציע לו תיקון לחטאיו, הגיע אליו רב ישיש בשם רבי משה גלנטי שהתגורר אף הוא בצפת. רבי משה ביקש מהאר"י שיביט עליו ויאמר לו כיצד עליו לתקן את דרכיו.

האר"י הביט בו ואמר: "אני רואה כי נכשלת בחטא של גזל".

"גזל?" לא הבין רבי משה. "הלא מעולם לא עסקתי במסחר. כל ימיי אני יושב בביתי ועוסק בתורה. את מי גזלתי וכיצד גזלתי?"

אך האר"י בשלו. "אינני יודע מה לומר לך, אך בשמיים יש עליך פגם של חטא גזל".

הלך רבי משה המודאג ושלח שליח שליח שיכריז בכל רחבי העיר: לו יש איש או אישה שהוא חייב להם סכום כלשהו, אפילו הסכום הפעוט ביותר, יופיעו נא לפני רבי משה, והוא ימהר לשלם להם את חובו. למרות ההכרזות, איש לא הופיע.

חלפו כמה ימים, ואישה זקנה נקשה בדלת ביתו של רבי משה. "שמעתי שכבוד הרב מחפש נואשות אחר מישהו שהוא חייב לו סכום כסף וחשבתי לעצמי אולי אותי אתה מחפש. אמנם מדובר בסכום פעוט כל-כך, אבל בכל זאת..." אמרה האישה.

"אשמח מאוד אם תאמרי לי במה מדובר" השיב הרב גלנטי. "ובכן, לפרנסתי אני מתעסקת בעיבוד צמר. ישנם נשים רבות בעיר שעושות זאת, אך אני מומחית גדולה בתחום ולפיכך הסכום שאני נוטלת עבור עבודתי גבוה במעט. פעם הביאה לי זוגתך הרבנית צמר לעיבוד, ולאחר שסיימתי להכין את הצמר היא סירבה לתת לי את הסכום שביקשתי, ונתנה לי את הסכום המקובל בשוק. מעולם לא חשבתי לבוא ולתבוע את הכסף שכן מדובר בסכום פשוט".

ללא היסוס, ניגש רבי משה ושילם לה את הסכום המדובר. ובפעם הבאה כשראה אותו האר"י, אמר לו: "סר מעליך חטא הגזל שהיה על ראשך".

ספר
זוהר הפסוקים
חומש דברים
פרשת דברים

זוהר - ספר בראשית-פרשת בראשית (דף כה ע"ב)

דברים פרק ב (יא):

"רפאים יזשבו אף הם כענקים והמאבים יקראו
 להם אבנים"

הרפאים - מין רביעי

רפאים מינא רביעאה. אם יחזון לישראל בדוחקא מתרפין
 מנייהו. ואית לון רשו לשזבא לון ולא בעאן. ומתרפין מאורייתא
 ומאלין דמשתדלין בה למעבד טב עם עובדי כוכבים ומזלות.
 עלייהו אתמר (ישעיה כו) רפאים בל יקומו, בזמנא דייתי פקידה
 לישראל אתמר בהון (ישעיה כו) ותאבד כל זכר למו.

בלשון הקודש: הרפאים - מין רביעי, אם יראו
 את ישראל בדחק, מתרפים מהם, ויש להם

רְשׁוּת לְהַעֲזִילֶם וְלֹא רוּעִים. וּמִתְרַפִּים מִהַתּוֹרָה
 וּמֵאֲלֹה שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ לַעֲשׂוֹת טוֹב עִם עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. עֲלֵיהֶם נֹאמֵר (ישעיה כו) רָפְאִים בַּל
 יִקְמוּ. בְּזִמְן שֶׁתֵּבֵא פְקִידָה לְיִשְׂרָאֵל, נֹאמֵר בָּהֶם
 (שם) וְהִתְאַבְּדוּ כָּל זֵכֶר לְמוֹ.

הַעֲנָקִים – מִיֵּן חֲמִישִׁי

עֲנָקִים מִיֵּנָא חֲמִישָׁא דְאַנּוֹן מְזֻלְזֵלִין לְאַלִּין דְאַתְמָר בְּהוֹן (משלי א)
 וְעֲנָקִים לְגִרְגְרוֹתֵיךְ. וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמָר (דברים ב) רָפְאִים יַחֲשְׁבוּ אִף הֵם
 כְּעֲנָקִים שְׁקִילִין דָּא לְדָא. אֵלִין אַנּוֹן דְאַהֲדָרוּ עֲלֵמָא לְתַהוּ וְבַהוּ.
 וְרִזָּא דְמִלָּה (דבגנייהו) חֲרַב בֵּי מְקַדְשָׁא וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תַהוּ וְבַהוּ
 דְאַיְהִי עֶקְרָא וַיִּשׁוּבָא דְעֲלֵמָא. מִיַּד דְיִתִּי אֹר דְאַיְהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יִתְמַחֹן מִן עֲלֵמָא וַיִּתְאַבְּדוּן. אֲבָל פּוֹרְקָנָא לָאו אִיְהִי
 תְלִיא אֲלָא בְעֲמֻלָּק עַד דִּיתְמַחִי דְבִיָּה אֹמְאָה וְהָא אֹקְמוּהָ.

הַעֲנָקִים – מִיֵּן חֲמִישִׁי, שֶׁהֵם מְזֻלְזֵלִים לְאוֹתָם
 שֶׁנֹּאמֵר בָּהֶם (משלי א) וְעֲנָקִים לְגִרְגְרוֹתֶיךָ, וְעֲלֵיהֶם
 נֹאמֵר (דברים ב) רָפְאִים יַחֲשְׁבוּ אִף הֵם כְּעֲנָקִים.
 שְׁקוּלִים זֶה לָזֶה. אֲלֵה אֹתָם שְׁמַחֲזִירִים אֶת
 הָעוֹלָם לְתַהוּ וְבַהוּ. וְסוּד הַדְּבָר, [שְׁבַגְלָלִם]
 נְחָרַב בֵּית הַמְּקֹדֵשׁ וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תַהוּ וְבַהוּ,
 שֶׁהִיא עֶקֶר וַיִּשׁוּב הָעוֹלָם. מִיַּד כְּשִׁיבָא הָאֹר,

שֶׁהוּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִמְחוּ מִן הָעוֹלָם
וַיֵּאבְדוּ. אֲבָל הִגְאֵלָה אֵינָה תְלוּיָה אֶלָּא בְּעַמְלֵק
עַד שִׁימּוּחָהּ, שְׁבוּ הַשְּׁבוּעָה, וְהִרִי פִרְשׁוּתָהּ.

זוהר – ספר בראשית-פרשת ויחי (דף ריד ע"א)

דברים פרק ג (יא):

כִּי רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׂאָר מִיֵּתֵר הָרִפְאִים הַיָּה
עָרְשׁוֹ עָרֵשׁ בְּרוֹזַל הַלָּהּ הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עֲמוּן תִּשְׁעַ
אֲמוֹת אֲרָכָה וְאַרְבַּע אֲמוֹת רוֹזָבָה בְּאֲמֹת אִישׁ:

הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ לְשֹׁמְרֶךָ

הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות כג) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ לְשֹׁמְרֶךָ
וְגו', לֹא לְמַלְלָא הָכִי, אֶלָּא בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, כַּד פְּרִישְׁנָא בְּסִטְרִין
וְהוּא צוּרִין בְּאַרְחָא, אָנָּא שְׂרִינָא שְׂכִינְתָּא בִּינִיכּוֹן לְמֵאֲרִיהוֹן
בְּגִלוּתָא וְהִיא נְטֻרַת יִתְכוּן, עַד (דף ריד ע"א) דְּתִיתִי יִתְכוּן לְאַרְעֻכוֹן,
כְּמָה דְּהוּיִתּוֹן מִקְדַּמַּת דְּנָא. אֲשֶׁר הִכִּינּוּתִי, מוֹתְבֵן מִקְדַּמַּת דְּנָא.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות כג) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ
לְשֹׁמְרֶךָ וְגו'. לֹא לְדַבֵּר כְּה, אֶלָּא בְּעוֹלָם הַבָּא,
כְּמוֹ שֶׁפִּרְשְׁנוּ בְּמִקּוּמוֹ וְהִיא הַשְּׁמִירָה בְּדַרְךָ, אָנִי

הִשְׂרִיתִי שְׂכִינָה בֵּינֵיכֶם לְשֹׁמֵר אֶתְכֶם בְּגִלּוֹת, וְהָיָא שְׁמֵרָה אֶתְכֶם עַד שֶׁתָּבִיא אֶתְכֶם לְאֶרְצְכֶם כְּמוֹ שֶׁהֵייתֶם מִקֶּדֶם לָזֶה. אֲשֶׁר הִכַּנְתִּי – מוֹשְׁבוֹת מִקֶּדֶם לָזֶה.

שְׁמַר אֹתֶם בְּגִלּוֹת, עַד שֶׁיִּכְנְסוּ אֶתְכֶם לְאֶרֶץ שְׁנֵשְׁבַע לְאֲבוֹתֵיכֶם דָּא שְׂכִינְתָא מִן מִטְטְרוֹ"ן. וְאַתְרַכַּת מִטְרוֹנִיתָא מִן מִלְכָּא, עַד דְּתִיתּוּב לְאַתְרָהּ, וְרָזָא (דְּבָרִים ג) כִּי רַק עוֹג מִלֶּךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאַר מִיֵּתֵר הַרְפָּאִים הִנֵּה עֲרָשׁוֹ עֲרֵשׁ בְּרָזֶל הֲלֹא הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן, כְּדַפְרֵי שְׁנָא בְּאַתְרֵיהּ. וְאַרְחָא, דְּאַתְמַתֵּל לְגִלּוֹתָא, נִטְר יִתְהוֹן בְּגִלּוֹתָא, עַל עֲקֵתָא דְתִתִּי עֲלִיכּוֹן, עַד דְּיִיתִי וְיִיעוּל יִתְכוּן לְאֶרְעָא, דְּקִיָּים לְאַבְהַתְכוּן דְּאַתְנַטְרַת.

זו שְׂכִינָה מִן מִטְטְרוֹ"ן, וְגִרְשָׁה הַמִּלְכָּה מִהַמֶּלֶךְ עַד שֶׁתָּשׁוּב לְמְקוֹמָהּ, וְסוּד – כִּי רַק עוֹג מִלֶּךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאַר מִיֵּתֵר הַרְפָּאִים הִנֵּה עֲרָשׁוֹ עֲרֵשׁ בְּרָזֶל הֲלֹא הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשְׁנוּ בְּמִקּוֹמוֹ. וְהַדְרָךְ, שֶׁנִּמְשְׁלָה לְגִלּוֹת, שְׁמַר אֹתֶם בְּגִלּוֹת עַל עֲרָה שֶׁתָּבֵא עֲלֵיכֶם, עַד שֶׁיָּבֵא וְיִכְנִס אֶתְכֶם לְאֶרֶץ שְׁנֵשְׁבַע לְאֲבוֹתֵיכֶם שֶׁנִּשְׁמְרָה.

זוהר – ספר שמות–פרשת ואתה תצוה (דף קפ"ג ע"ב)

דברים פרק א (לא):

וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאַף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלַּכְתֶּם
עַד בְּאַכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר

פֶּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (דברים א) וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאַף יי'
אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְגו'. הַאִי קָרָא הָכִי מִבְּעֵי לִיָּה,
וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר נִשְׁאַף, מֵהוּ רָאִיתָ. אֵלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְבַר
לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּרָא,

פֶּתַח הַזִּיקוֹן הַהוּא וְאָמַר, (דברים א) וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר
רָאִיתָ אֲשֶׁר נִשְׁאַף ה' אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת
בְּנוֹ וְגו'. פֶּסוּק זֶה כֶּף הִיא עֲרִיף לֹאמַר, וּבַמִּדְבָּר
אֲשֶׁר נִשְׁאַף. מֵהוּ רָאִיתָ? אֵלָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הִנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר,

מִדְבָּר חֲזָק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעֵקֶרֶב
וְגו'.

דברים פרק ח (טו):

הַמוֹלִיכָךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נָזַזְשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב
וַצְמֵאוֹן אֲשֶׁר אֵין בָּיָם הַמוֹצִיא לָךְ בַּיָּם מִצֹּר
הַזֹּזְלָמִישׁ.

בַּשָּׁעָה הַהִיא שִׁיּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְנִשְׁלְמוּ לְשָׁשִׁים רַבּוֹא,
הַתְּחִזְקָה הַמְּלָכוֹת הַקְּדוֹשָׁה וְעַלְתָּה עַל הַכֹּל

מדברא תקיפא, כמה דכתיב, (דברים ח) נחש שרף ועקרב וגו'.
ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין בעלמא. מאי טעמא. בגין
דההוא שעתא דנפקו (דף קפ"ד ע"א) ישראל ממצרים ואשתלימו
לשתין רבבן, אתתקף מלכותא קדישא, ואסתלק על כלא,
וסיהרא אתגהירת וכדין אתכפיא מלכו חייבא סטרא אחרא.
ואפיק לון קודשא בריך הוא למיהך במדברא תקיפא. דאיהו
אתר ושלטנו דסמא"ל חייבא, דאיהו דיליה ממש, בגין לתברא
תוקפיה וחיליה, ולכתתא רישיה, (ס"א ולאחמא ליה) וילאכפיא ליה,
דלא ישלוט. ואלמלא דחאבו ישראל, בעא קודשא בריך הוא
לאעברא ליה מעלמא, ועל דא אעבר לון באחסנתיה ועדביה
וחולקיה ממש.

מִדְבָּר חֲזָק, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (דברים ח) נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב
וְגו'. וּמִדְבָּר שֶׁהוּא חֲזָק מִשָּׂאֵר מִדְּבָרִיּוֹת בְּעוֹלָם.
מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁבַּשָּׁעָה הַהִיא שִׁיּצְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם וְנִשְׁלְמוּ לְשָׁשִׁים רַבּוֹא, הַתְּחִזְקָה

הַמְּלָכוֹת הַקְּדוֹשָׁה וְעֵלְתָה עַל הַכֹּל, וְהֵאִירָה
הַלְבָּנָה, וְאִזּוּ נִכְנְעָה מְלָכוֹת הַרְשָׁעָה, הַצֵּד הָאֲחֵר,
וְהוֹצִיא אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלַכֵּת בְּמִדְבַר
חֶזֶק, שֶׁהוּא מְקוֹם וְשִׁלְטוֹן סְמָא"ל הַרְשָׁע, שֶׁהוּא
שָׁלוֹ מִמֶּשׁ, בְּיַד לְשִׁבְר חֶזְקוֹ וְכַחוֹ וּלְכַתֵּת רֵאשׁוֹ
(וְלֵהוֹרִיד אוֹתוֹ) וְלֵהַכְנִיעַ אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט. וְאֵלְמֵלֵא
חֲטָאוֹ יִשְׂרָאֵל, רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִירוֹ
מִן הָעוֹלָם, וְעַל זֶה הָעֵבִיר אוֹתָם בְּנַחֲלָתוֹ וְגוֹרְלוֹ
וְחִלְקוֹ מִמֶּשׁ.

בְּגִלְל שְׁחָטָאוֹ בְּכַמָּה פְּעָמִים, נִשְׁךְ אוֹתָם הִנַּחֵשׁ

כִּינּוֹן דִּחְאָבוֹ בְּכַמָּה זְמַנִּין, נִשְׁיַךְ לוֹן חוֹיָא, וְכַדִּין אֶתְקַיִים (בראשית א)
הוּא יְשׁוּפֵךְ רֵאשׁ וְגו'. יִשְׂרָאֵל מְחוֹ רִישִׁיָּה בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא יִדְעִי
לְאַסְתְּמָרָא מִיַּגְיָה, וְלִבְתֵּר אִיהוּ מְחָא בְּבִתְרִייתָא, וְנִפְלוּ כְּלָהוּ
בְּמִדְבְּרָא, וְאֶתְקַיִים וְאֶתְהַ תְּשׁוּפְנוּ עֵקֵב. וְאַרְבְּעִין שָׁנִין לָקוּ מִיַּגְיָה,
לְקַבֵּל מ' מְלָקוֹת דְּבִי דִינָא.

בְּגִלְל שְׁחָטָאוֹ בְּכַמָּה פְּעָמִים, נִשְׁךְ אוֹתָם הִנַּחֵשׁ,
וְאִזּוּ הִתְקַיִים (בראשית א) הוּא יְשׁוּפֵךְ רֵאשׁ וְגו'. יִשְׂרָאֵל
הָבוּ רֵאשׁוֹ בַּתְּחִלָּה וְלֹא יִדְעוּ לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ,
וְלִבְסוּף הוּא הִכָּה בְּאַחֲרוֹנָה, וְנִפְלוּ כֻלָּם בְּמִדְבַר,

וְהִתְקַיֵּים וְאַתָּה תִּשׁוּפְנוּ עִקְבִי. וְאַרְבָּעִים שָׁנָה לָקוּ
מוֹמְנוּ, כַּנֶּגֶד אַרְבָּעִים מַלְקוֹת שֶׁל בַּיִת דִּין.

אָז נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי אָדָם

ועל דא כתיב אשר ראית, בעינייהו הוי חמאן לההוא מארי
דמדברא, אזיל כפית קמייהו, ונטלי אחסנתיה ועדביה. מנלן.
מדכתיב (שמות טו) אז נבהלו אלופי אדום, ואלין אינון (דברים ח) נחש
שרף ועקרב. ואנן אוף הכי אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא,
ולעינא תמן באורייתא, בגין לאכפיא לההוא סטרא.

ועל זה כתוב אשר ראית, בעיניהם היו רואים
את אדון המדבר הולך קשור לפניהם, ולקחו
נחלתו וגורלו. מנין לנו? שכתוב (שמות טו) אז
נבהלו אלופי אדום, ואלה הם (דברים ח) נחש שרף
ועקרב. ואנחנו גם כן נפרדנו מהישוב למדבר
החזק לעין שם בתורה, כדי להכניע את העד
האחר.

כאשר נכנס בן אדם בדרך רעה ועזב אותה, אז מתעלה הקדוש
ברוך הוא בכבודו

ותו דלא מתישבן מלי דאורייתא, אלא תמן. דלית נהורא אלא
ההוא דנפיק מגו חשוכא, דכד אתכפיא סטרא דא, אסתלק
קודשא בריך הוא לעילא, ואתיקר ביקריה. ולית פולחנא

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא מַגּוּ חֲשׂוּכָא, וְלִית טוּבָא אֲלֵא מַגּוּ בִישָׁא. וְכַד עָאֵל בַּר נָשׁ בְּאוֹרַח בִּישָׁא, וְשָׁבִיק לֵיהּ, כְּדִין אֶסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקְרִיהּ, וְעַל דָּא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא טוּב וְרַע כַּחְדָּא, וְלֹא־אֶסְתַּלַּקָּא לְבַתֵּר בְּטוּב, וְלִית טוּב אֲלֵא הֵהוּא דְנִפְק מַגּוּ בִישָׁא. וּבְהֵאֵי טוּב, אֶסְתַּלַּק יְקָרִיהּ, וְדָא אִיהוּ פּוּלְחָנָא שְׁלִים.

וְעוּד, שְׁלֵא מְתִישְׁבִים דְּבָרֵי תוֹרָה אֲלֵא שְׁם, שְׂאִין אֹר אֲלֵא אֹתוּ הִיּוּצָא מִתּוֹךְ הַחֲשָׁה. שְׁכַאֲשֶׁר נִכְנַע צַד זֶה, מִתְעַלָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה וּמִתְכַּבֵּד בְּכְבוֹדוֹ, וְאִין עֲבוּדַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲלֵא מִתּוֹךְ הַחֲשָׁה, וְאִין הַטוּב אֲלֵא מִתּוֹךְ הָרַע. וְכַאֲשֶׁר נִכְנַס בֶּן אָדָם בְּדַרְךְ רָעָה וְעִזַּב אֹתָהּ, אִזּוּ מִתְעַלָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכְבוֹדוֹ, וְעַל זֶה שְׁלֵמוֹת הַכֹּל – טוּב וְרַע כְּאַחַד, וְלַעֲלוֹת אַחַר כֵּן בְּטוּב, וְאִין טוּב אֲלֵא הֵהוּא שְׂיִצָּא מִתּוֹךְ הָרַע. וּבְטוּב זֶה מִתְעַלָּה כְּבוֹדוֹ, וְזוּהֵי עֲבוּדָה שְׁלֵמָה.

עֲכָשׁוּ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן עֲבוּדַת הַקִּדְשׁ שֶׁל צַד הַקִּדְשָׁה, חֲזַרְנוּ לִישׁוּב

וְאֲנִי, עַד הַשְּׁתָא יְתִיבְנָא תַמָּן, כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, בְּגִין לְאַכְפִּיא בְּמַדְבְּרָא לְהֵהוּא סְטָרָא. הַשְּׁתָא דְמָטָא זְמָנָא דְפּוּלְחָנָא קְדִישָׁא, דְסְטָרָא דְקְדוּשָׁא, אֶהְדַּרְנָא לִישׁוּבָא דְתַמָּן אִיהוּ פּוּלְחָנָא דִּילֵיהּ. וְתוּ, דְהַשְּׁתָא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מָטָא זְמָנָא דְהֵהוּא חוּיָא, לְמַתְבַּע

דינא מקמי קודשא בריך הוא, ותמן איהו שליט. ובגין כך נפקנא מתמן ואתינא לישובא.

וּאֲנַחְנוּ עַד עַכְשָׁיו יוֹשְׁבִים שָׁם כָּל יְמֵי הַשָּׁנָה
בְּכִדֵי לְהִכְנִיעַ בַּמִּדְבָּר לַעַד הָאֲחֵר. עַכְשָׁיו שֶׁהִגִּיעַ
זְמַן עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל יַעֲקֹב הַקְּדוֹשָׁה, חֲזַרְנוּ
לְיִשׁוּב, שָׁשִׁים הִיא עֲבוֹדָתוֹ. וְעוֹד, שְׁעֵתָה בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה הִגִּיעַ זְמַן שֶׁל הַנְּחֹשׁ הַהוּא לְתַבְעַ דִּין
מִלְפָּנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשָׁם הוּא שׁוֹלֵט, וּמִפְּנֵי
כֵּן יֵצְאוּ מִשָּׁם וּבֵאוּ לְיִשׁוּב.

זוהר – ספר שמות–פרשת ויקהל (דף ר"א ע"א)

דברים פרק א (יג):

הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנִבְנִים וִידְעִים לְשִׁבְטֵיכֶם
וְאֲשִׁיבוּם בְּרֵאשֵׁיכֶם

הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנִבְנִים, בְּחַן אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וְלֹא מָצָא
נִבְנִים

רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר, (שמות לה) וְכָל חָכֶם לֵב בְּכֶם יִבְאוּ וַיַּעֲשׂוּ וְגו', האי קרא אוקמוה. אבֵּל תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר

קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, (דברים א) הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנְבוֹנִים, אֲשַׁגַּח בְּכֹל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁכַּח נְבוֹנִים, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, וְאָקַח אֶת רֵאשֵׁי שְׁבִטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדוּעִים, וְאֵלֹו נְבוֹנִים לֹא כָּתִיב. וְאִי תִימָא דְנְבוֹן אִיהוּ דְרָגָא עֲלָא מַחְכֵּם, הָכִי אִיהוּ וְדָאִי.

רְבִי יוֹסִי פִתַּח פְּסוּק אַחֲרָיו וְאָמַר, וְכֹל חֲכָם לֵב בְּכֶם יִבְאוּ וַיַּעֲשׂוּ וְגו'. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ. אֲבָל בֵּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, (דברים א) הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנְבוֹנִים, בְּחֹן אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וְלֹא מֵעַא נְבוֹנִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב וְאָקַח אֶת רֵאשֵׁי שְׁבִטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדוּעִים, וְאֵלֹו נְבוֹנִים לֹא כָּתוּב. וְאִם תֵּאמַר שְׁנְבוֹן הִיא דְרָגָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה מַחְכֵּם – כִּן זֶה וְדָאִי!

יודע צדיק נפש בהמתו, צדיק מושל יראת אלהים

מה בין האי להאי. חכם, הא אוקמוה, דאפילו תלמיד המחכים לרביה אקרי חכם. חכם, דידע לגרמיה כל מה דאצטרין. גבון כמה דרגין אית ביה, דאסתכל בכלא, וידע בדיליה ובאחרנין. וסימנך, (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו. (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהים. והכא חכם לב דייקא. בלב חכם, וְלֹא בְּאֶתְרָא אַחֲרָא, בגין דקיימא בלב, וְנְבוֹן לְעִילָא וְתַתָּא, אֲסַתְּכַל בְּדִילִיָּה וּבְאַחֲרָנִין.

מַה בֵּין זֶה לָזֶה? חָכָם, הֲרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׂאֵפְלוֹ
 תִּלְמִיד הַמּוֹחָפִים אֶת רַבּוֹ נִקְרָא חָכָם. חָכָם,
 שִׂיזְדַּע לְעַצְמוֹ כָּל מַה שִּׁצָּרִיף. בְּנִבּוֹן יֵשׁ כַּמָּה
 דְּרָגוֹת – שְׂמִסְתַּכַּל בְּכָל, וַיִּזְדַּע בְּשָׁלוֹ וּבְאַחֲרִים,
 וְסִימְנָהּ – (משלי יב) יוֹדַע צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתוֹ. (שמואל ב כג)
 צְדִיק מוֹשֵׁל יֵרֵאת אֱלֹהִים. וְכָאן חָכָם לֵב דּוֹקָא.
 בְּלֵב חָכָם, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר, מִשּׁוּם שְׁעוֹמֵד
 בְּלֵב, וְנִבּוֹן לְמִעְלָה וּלְמַטָּה, מִסְתַּכַּל בְּעַצְמוֹ
 וּבְשָׁל אַחֲרִים.

זוהר – ספר שמות–פרשת יתרו (דף ע' ע"א)

הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדוּעִים לְשִׁבְטֵיכֶם

כְּתִיב (שמות יח) וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אֲנָשֵׁי חָיִל מִכָּל יִשְׂרָאֵל וְגו', דְּאִילוֹ עַל
 אֵינּוֹן סִימְנִין אַחֲרָנִין בְּעָא וְלֹא אֲשַׁכַּח. וְכֵן (דברים א) הָבוּ לָכֶם
 אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדוּעִים לְשִׁבְטֵיכֶם. מֵאֵי יְדוּעִים. דְּאֲשַׁתְּמוּדְעָאן
 בְּאֵינּוֹן סִימְנִין, וְאֲשַׁכַּח, בַּר נְבוֹנִים דְּלֹא אֲשַׁכַּח.

זוהר – ספר במדבר-פרשת במדבר (דף קי"ז ע"ב)

ה' זכרנו יברך – אלה הגברים

רבי יצחק פתח, (תהלים קטו) יי זכרנו יברך יברך את בית וגו'. יי זכרנו יברך, אליו גוברין. דהו עאלין בחושבנא במדברא, וקודשא בריך הוא מברך לון, ואוסיף עליהו בכל זמנא.

רבי יצחק פתח, (תהלים קטו) ה' זכרנו יברך יברך את בית וגו'. ה' זכרנו יברך – אלה הגברים, שהיו עולים בחשבון במדבר, והקדוש-ברוך-הוא מברך אותם ומוסיף עליהם בכל זמן.

מי שאומר שבת חברו, – צריך לברכו ולהודות עליו בברכות

תא תזי, האי מאן דאמר שבחא דחבריה, דבנוי, או דממוניה, בעי לברכא ליה, ולאודאה עליה ברכאן. מנלן. ממששה. דכתוב, (דברים א) והנכם היום ככבי השמים לרוב, לבתר מה כתיב, יי אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלה פעמים וגו'. תרין ברכאן הוו, חד יי אלהי אבותיכם וגו'. הא חד. לבתר ויברך אתכם כאשר דבר לכם. לאודאה עליהו, ברכאן על ברכאן.

בא ראה, מי שאומר שבת חברו, של בניו, או של ממונו – צריך לברכו ולהודות עליו בברכות. מנין לנו? ממששה, שכתוב (דברים א) והנכם היום ככובי השמים לרב. אחר כן מה כתוב?

ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם יִסַּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים
 וְגו'. שְׁתֵּי בְרָכוֹת הָיוּ: אַחַת – ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם,
 הַרִי אַחַת. אַחַר כֵּן – וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 לָכֶם. לְהוֹדוֹת עֲלֵיהֶם, בְּרָכוֹת עַל בְּרָכוֹת.

אם הוא מברך אותו – הוא מתברך מלמעלה

ואי איהו מני שבחא דחבריה, ולא אודי עליה ברכאן. הוא נתפס
 בקדמיתא מלעילא. ואי איהו מברך ליה, הוא מתברך מלעילא.
 וברכתא בעי לברכא לה בעינא טבא, ולא בעינא בישא. ובכלא
 בעי קודשא בריך הוא רחימותא דלבא. ומה מאן דמברך
 לחבריה, בעי קודשא בריך הוא דיברך ליה בעינא טבא, בלבא
 טבא. מאן דמברך לקודשא בריך הוא, על אחת כמה וכמה,
 דבעי עינא טבא, ולבא טבא, ורחימותא דלבא. בגין כך (דברים ו)
 ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך וגו'.

ואם הוא מונה את שבת חברו ולא מודה עליו
 ברכות – הוא נתפס בתחלה מלמעלה. ואם
 הוא מברך אותו – הוא מתברך מלמעלה.
 והברכה צריך לברך אותה בעין טובה, ולא
 בעין רעה. ובכל רוצה הקדוש-ברוך-הוא
 אהבת הלב. ומה מי שמברך את חברו, רוצה
 הקדוש-ברוך-הוא שיברך אותו בעין טובה,
 בלב טוב – מי שמברך את הקדוש-ברוך-הוא

עַל אַחַת כַּמּוֹה וְכַמּוֹה שְׁעָרֶיךָ עַיִן טוֹבָה וְלֵב טוֹב
וְאַהֲבַת הַלֵּב. בְּגִלְגַּל זֶה, (שם ו') וְאַהֲבַת אֵת ה'
אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּגְו'.

אין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה

תא חזי, הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שריא, על מלה
דאתמני ואי תימא, ישראל איך אתמנון. אלא כופרא נטלי
מנייהו, והא אוקמוה, וחושבנא לא הוי עד דיתכניש כל ההוא
כופרא, וסליק לחושבנא, ובקדמיתא מברכן להו לישראל,
ולבתר מנאן ההוא כופרא, ולבתר מהדרין ומברכין לון לישראל.
אשתכחו דישראל מתברכין בקדמיתא ובסופא, ולא סליק בהו
מותנא.

בא ראה, הרי פרשוה, אין הברכה שלמעלה
שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר, ישראל איך
נמנו? אלא כפר לקח מהם, והרי פרשוה,
והחשבון לא היה עד שנאסף כל אותו הכפר
ועלה לחשבון. ובתחלה מברכים את ישראל,
אחר כך מונים אותו כפר, אחר כך חוזרים
ומברכים את ישראל. נמצא שישראל מתברכים
בתחלה ובסוף, ולא עולה בהם מגפה.

יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֲהֶרֶן, שֶׁהֵם מְבָרְכִים אֶת הָעָם בְּעֵין טוֹבָה וּבְלֵב
טוֹב

מוֹתָנָא אַמַּאי סְלִיק בְּמַנְיִנָא. אֲלֵא בְּגִין דְּבִרְכָתָא לָא שְׂרִיא
בְּמַנְיִנָא, כִּיּוֹן דְּאִסְתָּלַק בְּרְכָתָא, סְטָרָא אַחֲרָא שְׂאֲרֵי עֲלוּי, וְיָכִיל
לְאַתְזָקָא. בְּגִין דָּא בְּמַנְיִנָא נְטִלִין כּוּפְרָא וּפְדִיוָנָא, לְסִלְקָא עֲלֵיהּ
מַנְיִיָהוּ. (ס"א מעליה מותנא) יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֲלִין נְשִׁין, דְּלֵא
סְלָקִין בְּמַנְיִנָא. יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֲהֶרֶן, דְּאִינוֹן מְבָרְכִין לְעַמָּא,
בְּעֵינָא טָבָא וּבְלֵבָא טָבָא, וּבְרַחֲמֵימוֹתָא דְּלֵבָא. אֶת בֵּית אֲהֶרֶן, הֲכִי
נְמִי נְשִׁין (דלהון), דְּאַתְבָּרְכֵן בְּבִרְכָתָא (ס"א דלהון).

לָמָּה הַמִּגָּפָה עוֹלָה בְּמַנְיִן? אֲלֵא מְשׁוּם שְׂפָרְכָה
לָא שׁוֹרָה בְּמַנְיִן. כִּיּוֹן שְׂמִסְתְּלָקַת הַבְּרָכָה, הַעֲד
הָאֲחֵר שׁוֹרָה עָלֵינוּ, וְיָכוֹל לְהַנְזֹק. בְּגִלְלָא זֶה בְּמַנְיִן
לוֹקְחִים כּפָר וּפְדִיוֹן, לְסִלְקָא אוֹתוֹ מֵהֶם. יְבָרֵךְ אֶת
בֵּית יִשְׂרָאֵל – אֵלּוּ הַנְּשִׁים, שְׂלֵא עוֹלוֹת בְּמַנְיִן.
יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֲהֶרֶן – שֶׁהֵם מְבָרְכִים אֶת הָעָם
בְּעֵין טוֹבָה וּבְלֵב טוֹב וּבְאַהֲבַת הַלֵּב. אֶת בֵּית
אֲהֶרֶן – כִּף גַּם הַנְּשִׁים (שלהם), שְׂמֹת־בְּרָכוֹת בְּבִרְכָה

❖ (שלהם)

זוהר – ספר במדבר–פרשת בלק (דף קפ"ח ע"א)

דברים פרק ב (ט):

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל תִּצַר אֶת מוֹאָב וְאֵל תִּתְנֶהָ בָּם
 בְּמִלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּן לָךְ בְּמֵאֲרָצוֹ יִרְשָׁה כִּי לְבָנַי לוֹטָ
 נָתַתִּי אֶת עַר יִרְשָׁה.

אַל תִּצַר אֶת מוֹאָב, בְּגִלְל רוּת וְנַעֲמָה שֶׁהֵיוּ עֲתִידִים לָצֵאת מֵהֶם

יומא חדא, הוּו חבְרֵיִיא יתבין ומתנגחין אלין באלין, והוּו תמן רבי אלעזר, ורבי אבא, ורבי חייא, ורבי יוסי, ושאר חבְרֵיִיא. אָמְרוּ הָא כְּתִיב (דברים ב) אַל תִּצַר אֶת מוֹאָב וְאֵל תִּתְנֶהָ בָּם מִלְחָמָה וְגו'. בְּגִין רוּת וְנַעֲמָה, דְּהוּו זְמִינִין לְנַפְקָא מִנִּיהוּ. צְפוּרָה אֶתְתַּ מִּשָׁה דְּהוּת מִמְדִּין, וְיִתְרוּ וּבְנוֹי דְּנַפְקוּ מִמְדִּין, דְּהוּו כְּלָהוּ וּזְכָאֵי קָשׁוּט עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְתוּ מִשָׁה דְּרַבִּיאוּ לִיה בְּמִדִּין, וְאָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (במדבר לא) נְקוּם נְקֻמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְדִּינִים אֵי הֵכִי מִשׁוּא פָּנִים אֵית בְּמִלָּה, דְּיִתִּיר אֶתְחַזּוּ בְּנֵי מְדִין לְשׁוּבָא מִן מוֹאָב.

יוֹם אֶחָד הָיוּ הַחֲבֵרִים יוֹשְׁבִים וּמִתְנַגְּחִים אִלָּה בְּאִלָּה, וְהָיוּ שָׁם רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֲיִיא וְרַבִּי יוֹסִי וְשָׂאֵר הַחֲבֵרִים. אָמְרוּ, הֲרִי כְּתוּב (דברים ב) אַל תִּצַר אֶת מוֹאָב וְאֵל תִּתְנֶהָ בָּם מִלְחָמָה וְגו'. בְּגִלְל רוּת וְנַעֲמָה שֶׁהֵיוּ עֲתִידִים לָצֵאת מֵהֶם. צְפוּרָה אֶשְׁתַּ מִּשָׁה שֶׁהִיְתָה מִמְדִּין, וְיִתְרוּ

וּבְנֵיו שִׁיַּעֲאוּ מִמִּדְיָן, שֶׁהֵיוּ כֻּלָּם עַדִּיקֵי אֲמֹת, עַל
 אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְעוֹד מֹשֶׁה שֶׁגִּדְלוּהוּ בְּמִדְיָן,
 וְאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (במדבר לא) נֶקֶם נִקְמַת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים. אִם כֵּן, מִשׁוּא פָּנִים
 יֵשׁ בַּדָּבָר, שִׁיּוֹתֵר רְאוּיָם בְּנֵי מִדְיָן לְהַנְצִיל
 מִמוֹאָב.

לא דומה מי שעתידי ללקט תאנים למי שכבר לקט אותן

אמר רבי שמעון, לא דמי מאן דזמין למלקט תאני, למאן דכבר
 לקיט לון. אמר ליה רבי אלעזר, אף על גב דכבר לקיט לון,
 שבחא איהו. אמר ליה, מאן דלא לקט תאני, נטיר תאנה תדיר,
 דלא יהא בה פגם, בגין תאני דזמינת לאייתא. כיון דלקיט
 תאני, שביק לה לתאנה, ותו לא נטיר לה.

אמר רבי שמעון, לא דומה מי שעתידי ללקט
 תאנים למי שכבר לקט אותן. אמר לו רבי
 אלעזר, אף על גב שכבר לקט להם, שבח הוא.
 אמר לו, מי שלא לקט תאנים, שומר את
 התאנה תמיד שלא יהיה בה פגם בשביל
 התאנים שעתידה להביא. כיון שלקט תאנים,
 עוזב את התאנה, ויותר לא שומר אותה.

כך מואב, דזמינא לאייתאָה אינון תאני, נטר ליה קודשא בריך
 הוא, דכתיב אל תצר את מואב. מדין דקא יהיבת תאני,
 ואלקוטו לון, כתיב (במדבר כה) צרור את המדינים. דהא מכאן
 ולהלאה, תאנה דא לא זמינת לאייתאָה פירין, ובגין כך אתחזיית
 ליקידת אשא. פתח ואמר, (במדבר כב) ויאמר מואב אל זקני מדין
 וגו', מואב אינון שארי, ובגין אינון תאני, דזמין מואב לאפקא
 לעלמא, אשתזיבו מעונשא.

כך מואב, שעתידה להביא אותן תאנים, שמר
 אותו הקדוש ברוך הוא, שכתוב אל תצר את
 מואב. מדין שנתן כבר תאנים ולקטו אותן,
 כתוב (במדבר כה) צרור את המדינים. שהרי מכאן
 והלאה תאנה זו לא עתידה להביא פרות,
 ומשום זה ראויה לשרפת אש. פתח ואמר,
 ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'. מואב הם
 מתרים, ומשום אותן תאנים שעתיד מואב
 להוציא לעולם נצלו מענש.

אלא את משה צוה הקדוש ברוך הוא שלא להזיק את מואב

פתח ואמר, (דברים ב) ויאמר יי אלי אל תצר את מואב וגו'. ויאמר
 יי אלי, וכי עד השתא לא ידענא דעם משה הוה ממלל קודשא
 בריך הוא, ולא עם אחרא, דכתיב ויאמר יי אלי אלי למה. אלא
 למשה פקיד קודשא בריך הוא, דלא לאבאשא למואב. אבל
 לאחרא לא, לדוד לא פקיד דא, ובגין כך אלי אל תצר את

מוֹאָב, אֶפִּילוֹ לְתַחוּם וְעִירָא דְלֵהוֹן. דְּהָא מְנַיִיהוּ יַפּוּק מֵאֵן דִּיתָן
נוֹקְמִין לְיִשְׂרָאֵל, וַיִּנְקוּם נוֹקְמַיִיהוּ, וְאִיהוּ דְּוֹד דְּאֶתָא מֵרוּת
הַמוֹאָבִיָּה.

פָּתַח וַאֲמַר, (דברים ב) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אַל תֵּצֵר אֶת
מוֹאָב וְגו'. וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי, וְכִי עַד עַכְשָׁיו לֹא
יֵדְעֵנוּ שְׁעַם מֹשֶׁה הִיָּה מְדַבֵּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְלֹא עִם אַחֵר שְׁכַתוּב וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי?! אֵלַי לְמָה?
אֵלָא אֶת מֹשֶׁה עֲוֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא
לְהִזִּיק אֶת מוֹאָב, אֲבָל לְאַחֵר לֹא. לְדוֹד לֹא עֲוֵה
אֶת זֶה, וּמִשּׁוּם זֶה, אֵלַי אַל תֵּצֵר אֶת מוֹאָב,
אֶפִּלוֹ לְתַחוּם קָטָן שְׁלֵהֶם, שְׁהֲרִי מִכֶּם יֵצֵא מִי
שִׁיתָן נְקָמוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיִּנְקֶם נְקָמוֹתֵיהֶם, וְהוּא
דְּוֹד שְׂבָא מֵרוּת הַמוֹאָבִיָּה.

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה. כֹּל זֶה עֲוֵה אֶת מֹשֶׁה, אֲבָל לְאַחֵר מִתָּר

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה, כֹּל דָּא אֶתְפַּקֵּד לְמֹשֶׁה, הָא לְאַחֲרָא שְׂרִי.
וְאִי תִימָא, לִיְהוֹשֻׁעַ וְלְאֵינֹון וְזַקְנִים דְּהוּוּ דְאַרִיכוּ יוֹמִין בְּתַרְיָה
שְׂרִי. לָאוּ הֲכִי. בְּגִין דְּכֻלְהוּ מִבֵּי דִינָא דְמֹשֶׁה הוּוּ, וּמָה דְאַתְסַר
לְמֹשֶׁה, אֶתְסַר לְהוּ וְעוֹד דְלֹא נִפְקוּ עַדִּין אֵינֹון מֵרְגֵלָאן טְבָאן,
דְּהָא בְּיוֹמֵיהוֹן דְּשׁוֹפְטִים נִפְקָא רוּת. וּבְרַתִּיהּ דְּעַגְלוֹן מִלְכָּא
דְּמוֹאָב הוּת. מִית עַגְלוֹן, דְּקָטִיל לִיהּ אֱהוּד. וּמִנּוּ מֶלֶךְ אַחֲרָא,

וְדָא בְּרַתְיָה אֲשַׁתְּאֲרַת, וְהוּת בְּבֵי אֹמְנָא, וּבִשְׂדֵי מוֹאָב. כִּיּוֹן
דְּאֲתָא תַּמָּן אֱלִימֶלֶךְ, נִסְכָּה לְבַרְיָה.

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה. כָּל זֶה עָזָה אֶת מֹשֶׁה,
אֲבָל לְאַחַר מוֹתָר. וְאִם תֹּאמַר לִיהוֹשֻׁעַ וּלְזִקְנִים
שֶׁהָיוּ שְׁהֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרָיו מוֹתָר – לֹא כָּף,
מִשּׁוּם שֶׁכֻּלָּם מִבֵּית דִּין שֶׁל מֹשֶׁה הָיוּ, וְמָה
שֶׁנֶּאֱסָר לְמֹשֶׁה נֶאֱסָר לָהֶם. וְעוֹד, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ
עַדִּין אוֹתָן מִרְגְּלֵיזוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהָרִי בִּימֵי
הַשּׁוֹפְטִים יֵצְאָה רוּחַ, וּבֵת עֵגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב
הִיָּתָה. מֵת עֵגְלוֹן, שֶׁהֲרַג אוֹתוֹ אֱהוּד, וּמִנּוּ מֶלֶךְ
אַחַר, וְזוֹ בֵּתוֹ שֶׁנִּשְׁאָרָה, וְהִיָּתָה בְּבֵית אֹמֹן,
וּבִשְׂדֵי מוֹאָב. כִּיּוֹן שֶׁבָּא שָׁם אֱלִימֶלֶךְ, לְקַחְהָ
לְבָנוּ.

עַמֶּךָ עַמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי

וְאִי תִימָא דְגִיירָה אֱלִימֶלֶךְ תַּמָּן. לֹא. אֵלָא כָּל אוֹרְחֵי בֵּיתָא,
וּמִיכְלָא וּמִשְׁתֵּיָא אוֹלִיפֵת. אִימְתִי אַתְגִּיירַת. לְבַתָּר כַּד אֲזַלַת
בְּנַעְמִי, כְּדִין אֲמַרַת, (רוּת א) עַמֶּךָ עַמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי. נַעְמָה בְּכַנִּי
עֲמוֹן בְּיוֹמֵי דְדוֹד נִפְקָא.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֱלִימֶלֶךְ גִּיירָה שָׁם – לֹא. אֵלָא כָּל
דְּרַכֵּי הַבַּיִת וְאֲכָל וּמִשְׁתָּה לְמִדָּה. מָתִי הַתְּגִיירָה?

אַחֲרֵי שֶׁהִלְכָה עִם נַעֲמִי, אָז אָמְרָה (רות א) עִמּוֹ
 עָמִי וְאַלְהֵיךָ אֱלֹהֵי. נַעֲמָה יֵצֵאָה בְּבִנֵי עִמּוֹן בְּיָמֵי
 דָּוִד.

יִשְׂרָאֵל חֶבֶל נַחֲלָתוֹ הָיָה

כְּדִין שָׂרָאת רוּחַ קוֹדֶשָׁא עַל דָּוִד. אָמַר לֵיהּ, דָּוִד, כִּד כָּל עֲלָמָא
 מְדִידָנָא, וְאַפִּילָנָא עַדבִּין, יִשְׂרָאֵל חֶבֶל נַחֲלָתוֹ הָוּ, דְּכִירָנָא מַה
 דְּעַבְדוּ מוֹאָב בְּחֶבֶל נַחֲלָתוֹ. מַה כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב ח) וַיִּמְדְּדִם בְּחֶבֶל.
 בְּהָהוּא חֶבֶל נַחֲלַת יִי. כָּל אֵינּוֹן דְּהָוּ מִהָהוּא זֶרְעָא, הָהוּא חֶבֶל
 אֶחִיד בְּהוּ.

בְּשִׁשְׁרֵתָהּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל דָּוִד, אָמַר לוֹ, דָּוִד,
 בְּשִׁמּוֹדֵדְתִי אֶת כָּל הָעוֹלָם וְהַפְּלֵתִי גּוֹרְלוֹת,
 יִשְׂרָאֵל חֶבֶל נַחֲלָתוֹ הָיָה, זְכַרְתִּי מַה שֶּׁעָשׂוּ מוֹאָב
 בְּחֶבֶל נַחֲלָתוֹ. מַה כְּתוּב? (שְׁמוּאֵל ב ח) וַיִּמְדְּדִם בְּחֶבֶל.
 בְּאוֹתוֹ חֶבֶל נַחֲלַת ה' . כָּל אוֹתָם שֶׁהָיוּ מֵאוֹתוֹ
 זֶרַע, אוֹתוֹ חֶבֶל אֶחָז בָּהֶם.

כְּתִיב (שְׁמוּאֵל ב ח) מָלֵא הַחֶבֶל. מַהוּ מָלֵא הַחֶבֶל. אֶלָּא הָהוּא דְּכְתִיב,
 (ס"א ביה) (ישעיהו ו) מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְהוּא אָמַר, דָּא הוּא לְאַחֲרֵיא,
 וְדָא הוּא לְקַטְלָא. וְהָהוּא חֶבֶל אֶחִיד בְּאֵינּוֹן דְּאֶתְחַזוֹן לְקַטְלָא.
 בְּגִין כֵּן אֶחִיד בְּחֶבֶל, וּפְשִׁיט חֶבֶל, עַל מַה דְּעַבְדוּ בְּהָהוּא חֶבֶל
 נַחֲלַת יִי.

כְּתוּב מִלֵּא הַחֶבֶל. מִה זֶה מִלֵּא הַחֶבֶל? אֵלֵא
אוֹתוֹ שְׂפָתוֹב (ישעיה ו) מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְהִיָּה
אוֹמֵר, זֶהוּ לְהַחֲיוֹת וְזֶהוּ לְהַמִּית. וְאוֹתוֹ חֶבֶל
אֲחֹז בְּאוֹתָם שֶׁנִּרְאוּ לְהַמָּתָה. בְּגִלְל זֶה אֲחֹז
בְּחֶבֶל, וּפָשֵׁט חֶבֶל עַל מֵה שֶׁעָשׂוּ בְּאוֹתוֹ חֶבֶל
נִחְלָת ה'.

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר

סגולה גדולה

לבין המצרים

מ"ב מסעות

וספר דברי תורה

פרשת בראשית

יצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בת ים תובב"א
כ"ז תמוז תשע"ו לפ"ק

לע"נ מרת רוזה בת רבי יעקב ע"ה נ' י"ט תמוז תשע"ו

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזנות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

ספר סגולה גדולה

מ"ב מסעות

לימי בין המצרים

כל הסודות האלו מרומזות בפסוק "וַיִּכְלֹוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם"

סגולה גדולה לימי בין המצרים, [זמן שצריך למתק הדינים, ובפרט בשעה זו שהיא עת צרה ליעקב.

ידוע שכל חיי האדם בנויים על מ"ב המסעות האלו, [ראה להלן מתלמידי בעש"ט זיע"א, שכל אחד צריך לעבור בחייו מ"ב בעולם הזה], וכל סודות חיי האדם טמונים בפרשה זו, לכן כל אחד ישתדל לומר בימים אלו.

הסגולה הגדולה מובא מקדוש ישראל, מלאך ה' צבאות, שמסר את נשמתו על קידוש ה', רבנו הקדוש רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד אשר מביא בצורה מסויימת את המ"ב מסעות.

הסגולה הגדולה היא שבאמירה הזאת יכולים לדחות את הדין, למתק גזרות רעות וקשות ומגיפה ה"ו מעל עם ישראל בכלל, ובפרט לכל אחד שזוכה לקרוא הסגולה הזאת.

לכן כדאי בשלושת השבועות לקרוא פעם בשבוע למתק הדינים. כל אחר מישראל יקרא התיקון של רבנו הקדוש, איש האלוקי, רבנו שמשון מאוסטרופולי הי"ד וכשיקראו דברים קדושים אלו "ידליקו נר לזכרו".

ובכח הרבים שיקראו בסגולה הזאת נזכה שנראה בקרוב בשוב ה' את שיבת ציון בכיאת משיח בן דוד כב"א.

כתבו המקובלים ז"ל כדי להנצל האדם ממקרים רעים, וכפרט מהולי המגפה, יועיל מאד אמירת המסעות, ולכן נוהגין בערב פסח ובבין המצרים כל יום ללמוד קריאה זו:

א רַעַמְסֵם. ב סַכּוֹת. ג אַתֶּם. ד פִּי הַחֵירָת. ה
מָרָה. ו אֵילָמָה ז יַם סוּף. ח מִדְּבַר סִין. ט
דַּבָּקָה. י אֱלוֹשׁ. יא רְפִידִם. יב מִדְּבַר סִינֵי יג
קִבְרַת הַתְּאֹה. יד חֲצֵרֹת. טו רַתְּמָה. טז רַמֵּן
פָּרִין. יז לְבָנָה. יח רְפָה יט קַהֲלָתָה. כ הַר שָׁפָר.
כא חֲרָדָה. כב מְקַהֲלֹת. כג תַּחַת. כד תִּרְחַח כה
מִתְקָה. כו חֲשִׁמְנָה. כז מִסְרוֹת. כח בְּנֵי יַעֲקֹן.
כט חַר הַגְּדֹגֵד. ל יִטְבְּתָה לא עֲבָרְנָה. לב עֲצִין
גָּבֵר. לג קָדֵשׁ. לד חַר הַחֶרֶד. לה צִלְמָנָה. לו פּוֹנֵן
לו אֲבַת. לח עֵי הָעֲבָרִים. לט דֵּיבֵן גָּד. מ עֲלֹמֵן
דְּבַלְתֵּימָה. מא חֲרֵי הָעֲבָרִים. מב עֲרַבַת מוֹאֵב:

כִּד נְטִלוּ יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֵם (א). לָא יִדְעוּן אֵי
יִנְטִלוּן לְסַכּוֹת אוֹ לְקַהֲלָתָה אוֹ לְמִסְרוֹת, וּפְקִיד
מִדְּבָרְנָא דֵּעֲמִיָּה דֵּינְטִלוּן לְסַכּוֹת

(ב). מִסַּכּוֹת לָא יִדְעוּן אֵי יִנְטִלוּן לְאַתֶּם אוֹ
לְחֲצֵרֹת אוֹ לְתִרְחַח אוֹ לְעֲצִין גָּבֵר, וּפְקִיד מִדְּבָרְנָא
דֵּעֲמִיָּה דֵּינְטִלוּן לְאַתֶּם.

(ג). מאַתָּם לָא יִדְעוּן אִי יִנְטֹלוֹן לְפִי הַחִירָת אִו
לְרַמֵּן פְּרִיץ אִו לְעֵבְרָנָה אִו לְהָרִי הָעֵבְרִים, וּפְקִיד
מִדְּבָרְנָא דְעַמִּיּה דִּינְטֹלוֹן לְפִי הַחִירָת.

(ד). מִפִּי הַחִירָת לָא יִדְעוּן אִי יִנְטֹלוֹן לְמָרָה אִו
לְתַחַת אִו לְעֵרְבַת מוֹאָב, וּפְקִיד מִדְּבָרְנָא דְעַמִּיּה
דִּינְטֹלוֹן לְמָרָה.

(ה). מִמָּרָה לָא יִדְעוּן אִי יִנְטֹלוֹן לְאֵילָם אִו
לְמִקְהֵלַת אִו לְעֵלְמוֹן דְּבִלְתִּימָה, וּפְקִיד מִדְּבָרְנָא
דְעַמִּיּה דִּינְטֹלוֹן לְאֵילָם.

(ו). מֵאֵילָם לָא יִדְעוּן אִי יִנְטֹלוֹן לַיָּם סוּף אִו
לְחֻשְׁמִנָה אִו לְפוּנָן אִו לְעֵי הָעֵבְרִים, וּפְקִיד
מִדְּבָרְנָא דְעַמִּיּה דִּינְטֹלוֹן לַיָּם סוּף.

(ז). מֵיָּם סוּף לָא יִדְעוּ אִי יִנְטֹלוֹן לְמַדְּבַר סִין אִו
לְחַרְדָּה, וּפְקִיד מִדְּבָרְנָא דְעַמִּיּה דִּינְטֹלוֹן לְמַדְּבַר
סִין.

(ח). מִמַּדְּבַר סִין לָא יִדְעוּ אִי יִנְטֹלוֹן לְדַפְקָה אִו
לְיִטְבַּתָּה, וּפְקִיד מִדְּבָרְנָא דְעַמִּיּה דִּינְטֹלוֹן
לְדַפְקָה.

(ע). מִדְּפָקָה לָא יִדְעוּן אִי יִנְטֹלוּן לְאֵלוּשׁ אִו
 לְרָסָה אִו לְאֵבֵת, וּפְקִיד מִדְּבַרְנָא דְעַמִּיּוּה דִּינְטֹלוּן
 לְאֵלוּשׁ.

מִאֵלוּשׁ לָא יִדְעוּן אִי יִנְטֹלוּן לְרַפִּידָם אִו לְהַר
 שְׁפָר אִו לְבַנֵּי יַעֲקֹב, וּפְקִיד מִדְּבַרְנָא דְעַמִּיּוּה
 דִּינְטֹלוּן לְרַפִּידָם.

(ט). מִרַפִּידָם לָא יִדְעוּ אִי יִנְטֹלוּן לְמַדְבַּר סִינֵי אִו
 לְקַבְרַת הַתְּאֹוה אִו לְחַר הַגְּדָגָד, וּפְקִיד מִדְּבַרְנָא
 דְעַמִּיּוּה דִּינְטֹלוּן לְמַדְבַּר סִינֵי.

(ז). מִמַּדְבַּר סִינֵי לָא יִדְעוּ אִי יִנְטֹלוּן לְקַבְרַת
 הַתְּאֹוה אִו לְחַר הַגְּדָגָד, וּפְקִיד מִדְּבַרְנָא דְעַמִּיּוּה
 דִּינְטֹלוּן לְקַבְרַת הַתְּאֹוה.

(ז). מִקַּבְרַת הַתְּאֹוה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטֹלוּן לְחִצְרַת
 אִו לְתַרַח אִו לְעֶצִין נָבֵר, וּפְקִיד מִדְּבַרְנָא דְעַמִּיּוּה
 דִּינְטֹלוּן לְחִצְרַת.

(ג). מִחִצְרַת נְטֹלוּ לְרַתְמָה.

(ד). מִרְתָּמָה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוּן לְרַמּוֹן פְּרִיץ אִו
לְעֵבְרָנָה אִו לְהָרִי הָעֵבְרִים, וּפְקִיד מְדַבְּרָנָא
דְּעַמִּיָּה דִּינְטְלוּן לְרַמּוֹן פְּרִיץ.

(ו). מִרַמּוֹן פְּרִיץ נְטָלוּ לְלִבְנָה.

(כ). מְלִבְנָה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוּן לְרַסָּה אִו לְאַבְתָּ,
וּפְקִיד מְדַבְּרָנָא דְּעַמִּיָּה דִּינְטְלוּן לְרַסָּה.

(ש). מִרַסָּה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוּן לְקַהֲלָתָה אִו
לְמִסְרוֹת, וּפְקִיד מְדַבְּרָנָא דְּעַמִּיָּה דִּינְטְלוּן
לְקַהֲלָתָה.

(ב). מְקַהֲלָתָה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוּן לְהַר שְׁפָר אִו
לְבְּנֵי יַעֲקֹב, וּפְקִיד מְדַבְּרָנָא דְּעַמִּיָּה דִּינְטְלוּן לְהַר
שְׁפָר.

(ט). מִהַר שְׁפָר נְטָלוּ לְחַרְדָּה.

(ר). וּמְחַרְדָּה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוּן לְמַקְהֵלָת אִו
לְעֵלְמוֹן דְּבִלְתִּימָה, וּפְקִיד מְדַבְּרָנָא דְּעַמִּיָּה
דִּינְטְלוּן לְמַקְהֵלָת.

(צ). מִפְּקֵה־לֵת לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוֹן לְתַחַת אוּ
לְעֵרְבַת מוֹאָב, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמִּיּה דִינְטְלוֹן
לְתַחַת.

(ת). מִתַּחַת לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוֹן לְתַרַח אוּ לְעֵצִין
גְּבַר, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמִּיּה דִינְטְלוֹן לְתַרַח. (ג).
מִתַּרַח נְטְלוּ לְמַתְקָה.

(ח). מִמַּתְקָה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוֹן לְחֻשְׁמָנָה אוּ
לְפוֹנֵן אוּ לְעֵיִי הָעֵבְרִים, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמִּיּה
דִינְטְלוֹן לְחֻשְׁמָנָה.

(ק). מִחֻשְׁמָנָה נְטְלוּ לְמוֹסְרוֹת.

(ב). מִמוֹסְרוֹת נְטְלוּ לְבְנֵי יַעֲקֹב.

(ט). מִבְּנֵי יַעֲקֹב נְטְלוּ לְחַר הַגְּדָד.

(ג). מִחַר הַגְּדָד נְטְלוּ לְיִטְבַּתָּה.

(ע). מִיִּטְבַּתָּה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוֹן לְעֵבְרָנָה אוּ
לְהַרֵי הָעֵבְרִים, וּפְקִיד מַדְבְּרָנָא דְעַמִּיּה דִינְטְלוֹן
לְעֵבְרָנָה.

(י). מִעֵבְרָנָה נְטְלוּ לְעֵצִין גְּבַר.

(ג). מַעֲצִין גִּבֹּר נִטְלוּ לְקַדְשׁ.

(ל). מִקְדָּשׁ נִטְלוּ לְהַר הַהָר.

(פ). מֵהַר הַהָר נִטְלוּ לְצִלְמִנָּה.

(ז). מִצִּלְמִנָּה לָא יִדְעוּ אִי יִנְטְלוּן לְפוּנָן אִו לְעֵי
הָעֲבָרִים, וּפְקִיד מַדְבָּרָנָא דְעַמִּיּה דִּינְטְלוּן לְפוּנָן.

(ק). מִפוּנָן נִטְלוּ לְאַבֶּת.

(ש). מֵאַבֶּת נִטְלוּ לְעֵי הָעֲבָרִים.

(ק). מֵעֵי הָעֲבָרִים נִטְלוּ לְדִיבֵן גָּד.

(ו). מִדִּיבֵן גָּד נִטְלוּ לְעֵלְמָן דְּבִלְתִּימָה.

(צ). מֵעֵלְמָן דְּבִלְתִּימָה נִטְלוּ לְהָרִי הָעֲבָרִים.

(י). וּמִהָרִי הָעֲבָרִים נִטְלוּ לְעֵרְבֶת מִזְאָב.

(ת). בְּרוּךְ, יֵשׁ כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

פרשת בראשית

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ
 אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: (בראשית ב'
 א-ג).

וצריך ביאור תיבת "צבאם", מדוע אמר דוקא לשון זה. גם צריך
 ביאור כפל הלשון, 'ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה',
 ואח"כ אמר עוד הפעם 'וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר
 עשה', והוא תמוה.

ואפשר לבאר הכתוב על דרך הרמז, דתיבת "צבאם" אותיות
 "צ"א ב"ם".

א. כל אחד צריך לעבור בחייו מ"ב בעולם הזה

והביאור בזה יש לומר, דהנה ידוע מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע
 דכל הנסיעות של אדם הם בבחינת "בם", ומובא בספר הק' דגל
מחנה אפרים (פרשת מסעי) וז"ל: שמעתי בשם אא"ז זללה"ה כי כל
 המסעות היו מ"ב, והם אצל כל אדם מיום הוולדו עד שובו אל
 עולמו. ולהבין זה כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו הוא בחינת
יציאת מצרים כנודע, ואחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ
 החיים העליונה וכו'. ובוודאי נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך
 הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך הישר אשר ילך בו כל ימי חייו,
 ליסע ממסע למסע.

וידוע שכל המסעות הם בחינות קדושים וטהורים, כמו ששמעתי
 מן אדוני אבי זקני זללה"ה בשם ספר **ברית מנחה**, 'קברות
 התאוה' הוא בחינת החכמה, כי שם קברו את העם המתאווים (כמדבר

¹ מספר דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א פרשת בראשית.

יא. לד), פירוש מי שבא למדת חכמה אזי בטל ממנו כל התאוות מרוב דביקותו בו יתברך שמו, ומזה נבין לכל המסעות שבודאי הם בחינות קדושות ומעלות רמות, וכן גם כן 'תבערה' בודאי הוא בחינה קדושה, אך הם כאשר באו למקומות הללו נשתנה הדבר על ידי מעשיהם, ונהפך להם ללא טובה ר"ל וכו', וכן שאר המסעות כפשוטן, וכן ב'תבערה' כי בערה במ אש ה' (שם שם, ג), ואם היו נוסעים ובאים למסעות הנ"ל ולא ישנו אותם במעשיהם, בודאי היה מאיר להם כל מסע ומסע באור הגנוז בתוכו, ודי בזה למבין.

והוא שאמר הכתוב (שם לה, א-ב) "אלה מפעי בני ישראל וגו', ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה'", פירוש, משה כתב בתורה המסעות איך הם עומדים ברומו של עולם, מתחילת יציאת האדם מרחם אמו עד בואו לארץ החיים העליונה, כדי שידע האדם הדרך אשר ילך בה על פי ה', [אבל] 'ואלה מסעיהם למוצאייהם', היינו האיך שינו אותם במעשיהם ללא טובים, ולכך לא נאמר כאן 'על פי ה'', והבן זה, וה' יורנו בדרך הישר והאמת לפניו אמן. עבלה"ק.

ובספר הק' **תולדות יעקב יוסף** בסופו (ק"א, דף ר"ח עמוד ד') כתב וזה לשון קדשו: עוד שמעתי בשם מורי, כשהלך בנסיעה הידוע הראה לו רבו, במקום זה היה מרומז הנסיעה שהיו נוסעין ישראל במדבר במסע זו, וכל נסיעות האדם מרומז בתורה וכו', וכן כשנשברה לו הספינה והיה בעצבות גדול, ובא רבו ותמה עליו, והראה לו באיזה עולמות הוא עכשיו, והיו שמות אהי"ה וצירופי אהי"ה וכו', ואז התחזק בלבו למתקן בשרשן כידוע לו וכו' ודפח"ת. עד כאן לשונו דק". (וכן הביא עובדא זו שם בפרשת תרומה, עיי"ש).

ובספר **נתיב מצוותיך** (נתיב אמונה שביל א' אות ט') כתב בזה הלשון: ורבינו הקדוש אור החיים, אמר עליו מרן הבעל שם טוב, שנשמתו מ'רוח' דוד של אצילות, ובכל לילה שמע תורה מפי הקדוש ברוך הוא, ורוב קדושתו אי אפשר לכתוב והיה מיורדי המרכבה, וגילוי

נשמות, ומדרגת רוח הקודש אמת, ומרן הקדוש [הבעש"ט] היה 'נפש' דוד דאצילות, והיה רוצה שיתקשרו ביחד נפש ורוח, ויתגלה הנשמה וחיה דאצילות, ויהיה הגאולה אמיתית. ושאל אותו על ידי גיסו הקדוש ר' גרשון מקיטוב אם יהיה יכולת שיסע לירושלים ויתראה עם הקדוש פנים בפנים, והשיב, שיכתוב לו שיעיין בעת שרואה את צלם דמות תבניתו בעולמות עליונים, אם הוא רואה את כל אבריו ודיוקנו אם לא, והשיב מרן הקדוש שאינו רואה את עקביו, ואמר הקדוש שלא יטריח את עצמו כי לחנם יהיה טרחתו. ומרן לא השיג את האגרת הזו, ומסר נפשו ונסע, אף שאמרו לו מן השמים שלא יסע, מסר נפשו ונסע בימי החורף. ובחג הפסח היה בעיר סטאמבול ושם עשה נוראות ונפלאות עד שנשמע בבית הקיסר, והיה מה שהיה, והוצרך לברוח בספינה, ואמרו לו מן השמים שיחזור ולא רצה, ולקחו ממנו כל המדרגות אף תורתו ותפלתו, שלא ידע לומר ברוך בתוך הסידור, שלא הבין האותיות, ואמר מה בכך אסע עם הארץ ובור אל הצדיק **אור החיים** לארץ הקדושה, וקיבל הכל. עד שנשברה הספינה, ובתו הצדיקת אדל טבעה בים וצעקה אבי הרחמן היכן אתה שאתה רואה בצרתי, ומרוב צערו וצרתו וגם שנסתלקו ממנו כל המדריוגות וכל הקדושה בא אליו הס"מ ימ"ש ואמר לו מה שאמר, וכשראה שצרתו צרה גדולה שבאה נפשו עד שאול, אמר **שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד**, רבון העולמים אני חוזר לביתי, ותיכף בא אליו רבו המובהק אחיה השילוני הנביא והראה לו היכן היה וכו', וברגע הביאו בחזרה לסטאמבול, ומשם נסע תיכף לביתו. עכלה"ק.

ומובא בספר **ישועות ישראל** (סיפור ו'), שהרה"ק מרוזין זי"ע סיפר מענין זה וז"ל: וכן פעם אחד הלך **הבעל שם טוב** עם בתו היחידה על ספינה בים, ויבוא רוח גדולה וחזקה רוח סערה המפרק הרים והספינה חשבה להשבר, עד אשר הוכרח להפיל גורלות את מי ישליכו לים להקל מעל הספינה, ויפול הגורל על בתו להשליכה לים, אז בא להבעל שם טוב אחיהו השילוני הנביא אשר היה רבו, ויאמר

לו הלא הוריתך מאז את השמות אשר תזכור בעת צרה, ויען לו הבעל שם טוב כי לא הודיעו לו מן השמים מקודם את הצרה אשר תבוא עליהם. ע"כ.

ב. ענין המ"ב מסעות – הוא לתקן ניצוצות

ועיין באור החיים הקדוש פרשת מסעי (במדבר לג, א), שכתב באמצע דבריו בזה הלשון: אכן יתבאר על פי דברי אנשי אמת (וזהר ח"ב דף קנז). שאמרו שהליכת ישראל במדבר היתה לברר ניצוצי הקדושה שאנם איש הבליעל החונה במדבר השמים, ששם קנה מקומו נחש שרף ועקרב, ודרכו שם עדת ה' להוציא בולעו מפיו. והוא הטעם שהיו ישראל חונים במקום אחד שנה ובמקום אחר י"ב שעות, שהוא כפי מה שצריך לבירור הניצוצות שישנם במקום ההוא, ובירור זה אין כח בעולם שיכול עשותו זולת קדושה השלימה ובסוד שלימות מחברת הכללות ומחברת הפרטות, קדושה השלמה היא השכינה וישראל והתורה וכו'.

וכפי זה תכלית המעשה הוא, כשנוסעים היו נוסעים עמהם כל הדומה למין הקודש, לא בזמן החנייה שעדיין לא נעשה עמו דבר, והוא מה שרמזו במאמר 'אלה מסעי', וכו'. ואמר הכתוב עצמו טעם עילוי מסעות אלה, לפי שהם של בני ישראל 'אשר יצאו מארץ מצרים' ונצרפו בכור הברזל שהוא ארץ מצרים כאמור, ובזה היו נשמותם ראויים לברר ניצוצי הקדושה בכל המקום אשר יבואו שמה. ועוד לצבאותם, שהיא שלימות הצבא אשר תשרה עליו השכינה, שהוא מספר ס' ריבוא וכו'. עכ"ל, עי"ש.

ובא וראה מה שכתב בספר הק' זרע קדוש (בפרשת מסעי) וז"ל: אלה מסעי בני ישראל וגו' ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאייהם (במדבר לג, א-ב). הנה ענין נסיעות בני ישראל במדבר היה, כי במדבר היה מקום נחש שרף ועקרב וצמאון, כל זאת מורה על תוקף כוחות הטומאה שהיו חונים שם, והנה בלתי

חיות הקדושה אי אפשר להם כלל להתקיים, רק שכן גזרה חכמתו ית' שמו שיפול חסרון בבריאה, שמארת חסר כתיב (בראשית א, יד) שלא היה מאורות בשלימות [שגנון] ית' האור, ועל ידי זה גם לכוחות ההם יש איזה חיות, כדי שאחר כך נברר מהם אותם הניצוצי קדושה והחיות שיש להם וכו'. כמו שכתוב בספרים משל לאב שבנו לא היה אצלו זה כמה שנים, ובא אצלו, תגדל שמחת אביו מאוד מאוד יותר מאילו היה בנו אצלו תמיד, כן הענין בהעלאת ניצוצי קדושה, ולית נהורא אלא מגו חשוכא, והאריץ היתה תוהו [ובוהו] וחושך (בראשית א, ב), ואח"כ מחושך זה אמר אלקים יהי אור, כן היה רצונו ית'.

ולכוונה [זו] היו מסעות בני ישראל במדבר, ששם יקדשו ישראל את עצמם ויקשו מדותיהם, וע"י תוקף הקדושה בתיקון מדותיהם יכניעו ויבטלו כוחות ומדות והיות הטומאה שלא [יהיה] להם חיות מהניצוצי קדושה, ויוציאו [בלעם] מפיהם וכו'. וזהו שנאמר כאן את מוציאתם למסעיהם על פי ה', כמו שכתוב (ירמיו טו, יט) [ואם] תוציא יקר מזולל כפ"י תהיה, וזהו על פ"י ה'.

והנה יש ששה מדות בחינת ששה קצוות כידוע, ומדה שביעית כוללת כולם כי מדה שביעית הוא מלכות, שמי שאינו מתנהג במדותיו רק לפי הצורך לפרסם כבוד מלכותו ית' ולעבדו יתברך, אז כל המדות נכללים אצלו כאחד ואינם נפרדים, וכל מדה כלולה מחברתה. נמצא הם [ז'] פעמים ששה הם מ"ב, ובמ"ב מסעות אלו תקנו מ"ב מדותיהם בכח קדושת שם [בן] מ"ב [המרומז באנא בכח], ועי"ז בטלו כוחות הטומאה, שאת זה לעומת זה עשה אלקים, ובלעם הקריב מ"ב קרבנות לחזק אלו הכוחות הטומאה, והיה שם במ"ב מקומות אלו בכל מקום כח הטומאה אחד, ואותו כח הטומאה כש[היו] באים לאותו מקום [היתה] מפתה וגורם למדה רעה ח"ו, על דרך שפירש רש"י (במדבר לג, יח) על "ויחננו ברתמנה" שנקרא כן על שם

לשון הרע שדברו המורגלים² בו, כי המקום גורם, וכן בכל מקום המסעות על דרך זה היה המקום גורם לאיזה מדה רעה ח"ו לישראל, והכניעו ובטלו ע"י שתקנו מדותיהם כנ"ל. עיין שם באורך.

2) ואמרתי להרחיב בגודל מעלת ומדרגת הצדיקים שמדברים עליהם לשון הרע וגודל שכרם, בהקדם לפרש הפסוק **"אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם"** (דברים לז, טו).

א. מפרש רבינו עובדיה ספורנו, **"אמרתי אפאיהם"** אשאר איזה פאה מהם, והמותר אכלה, כמו שאעשה באחרית הימים, אחרי שלא השגתי שלימותם לא במתן תורה, לא בארץ ישראל ולא בגלות, כאמרו: (ויאל ג, ט) **"כי בהר ציון ובירושלים תהיה פליטה כאשר אמר ה', ובשרידיים אשר ה' קורא"**.

ב. ועל פי זה אפשר לומר, דהנה אמרו רז"ל (ע"י סנהדרין ק"א; מילימי"ג, יז) דקודם ביאת המשיח ישאר רק אחד בעיר ושנים במשפחה שיזכו לילך לקראת משיח צדקנו. וי"ל דזהו מה שכתב הספורנו **אשאר איזה פאה מהם**, פ"י שישארו אחד בעיר ושנים במשפחה, והביאור בזה מדוע ישארו אחד בעיר ושנים במשפחה, הלא כתיב (ט"ז יז, יז) לבלתי יודח ממנו נידח?

ואפשר לומר על פי מה שכתב בספר הק' **חובת הלבבות** (שע"י הכניעה פ"ד) דהרבה אנשים כשבאים לעוה"ב מוצאים שם על חשבונם מצוות שלא קיימו מימיהם, וכן להיפך, מצוות שקיימו אבל אינם עולים על חשבונם. והטעם לזה, כי מצוות אלו קיבלו במתנה מאנשים שדיברו עליהם לשה"ר ורכילות, וכן להיפך, אם הוא דיבר נגד חבירו הרי חבירו נוטל ממנו כל מצוותיו וע"כ חסרים מחשבוננו כל המצוות שעשה בחייו, (וכ"ה נספר חסידים, ש"ה, מגיד משיקים פ' ויקהל, וע"י מהג"א עבודה זרה דף י"ט, וישמה משה פקדה תלוי). בהעלות האדם דבר נורא זה על לבבו, רעדה ופלצות יאחזנו, איך שגרם בדיבור פיו שכל המצוות ומעשים טובים שיגע עליהם לקיימם בכל ימי חייו, ניטלו ממנו במשך כמה דקות ע"י איזה דיבורי לשה"ר נגד חבירו, וניתנו לחבירו שעליו דיבר לשה"ר. וע"כ צריך כל אחד ואחד לזהר מאד בזה, שלא לדבר לשון הרע נגד חבירו.

ג. וע"כ ע"י שמדברים לשון הרע על הצדיקים ותלמידי חכמים, ע"י באים מצוות שעשו הם, על חשבונם של הצדיקים ותלמידי חכמים.

וזהו ענין **אחד בעיר ושנים במשפחה**, שהם לוקחים את המצוות שעשו שאר בני אדם שדיברו עליהם, ושלא יהיו ראויים ח"ו להיות נשארים לפליטה.

ד. ובה פירשתי מאמר הגמרא (שנה ל"ב ע"א) 'מגלגלין זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב'. וצריך ביאור הלשון **מגלגלין**, וגם צריך ביאור מדוע באמת הוא כן, הלא סוף כל סוף לפעמים עושה החייב גם כן זכות ומדוע לא יתגלגל הזכות הזה גם כן על ידו.

אך להנ"ל י"ל דקאי על אותם שמדברים לשון הרע על הצדיקים שהם הזכאים, וע"י **מגלגלין זכות על ידי זכות**, פ"י שמגלגלין את הזכות שעשה החייב, שיבא לחשבון הזכאי, אשר החייב דיבר עליו, וכמו שכתב החובת הלבבות דהמצוות שעושה המספר לשה"ר באים לחשבון הצדיק שדיבר עליו החייב. והוא על דרך אמרם ז"ל (שנה קנ"א ע"ב) **גלגל החוזר בעולם**, והבן.

ה. ובה יש לפרש מאמר המשנה (אבות פ"ז מ"א) ירבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו. והמפרשים מדייקים באמרו **דברים הרבה**, מאי הכוונה בזה. גם צריך ביאור מה שאמר 'ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו'.

ולהנ"ל יבואר שפיר, דהלומד תורה לשמה אין לו שום פניות ונגיעות עצמיות וממילא מוכיח את בני דורו, כי אינו מתיירא מהם, משא"כ הלומד תורה שלא לשמה אינו מוכיח את בני דורו, דהלא יש לו פניות ונגיעות עצמיות ומתיירא להוכיחם פן יתלוצצו ממנו. וידוע מאמר רז"ל

(כחצות ק"ה ע"ג) 'האי צורבא מרבנן דמרחמין ליה בני מתא, משום דלא מוכח להו במילי דשמאי. וכן בדורינו, הרבנים הקלים שמקילים לבני אדם כמו שאיתא (ראה שמ"ח סימן י"ח) **ומקלם יגיד להם**, אוהבים אותם ואומרים עליהם שהם הרבנים שאפשר לסמוך עליהם.

ו. וזהו רבי מאיר אומר כל הלומד תורה לשמה **זוכה לדברים הרבה**, פ"י שבני אדם מדברים עליו ומתלוצצים ממנו כיון שמוכיח אותם שילכו בדרך הטוב, וע"כ כיון שמדברים עליו הרבה, ממילא **זוכה לדברים הרבה**, שבאים אליו מעשיהם הטובים של אותם בני אדם שמדברים עליו, וזהו 'זוכה לדברים הרבה'.

ולזה סיים רבי מאיר, 'ולא עוד אלא שכל העולם כולו **כדאי הוא**', פ"י שכדאי עבורו, והטעם בזה, 'לו', כי כל מעשיהם של בני אדם שמדברים עליו באים לו, שעולים לחשבונו, וע"כ כדאי הוא לו, ודו"ק.

ז. ובה אמרתי דבר נכון בס"ד בלמדי ברבים רמב"ם הלכות טומאת צרעת (פ"ז ה"י) שכתב אריכות דברים מענין הצרעת, ואמרתי דיש לדייק מדוע האריך הרמב"ם מהלכות טומאת צרעת, שהיו נוהגים רק בזמן שבת המקדש קיים, ואינו שייך בימינו אלה.

ושם בהלכה י' האריך הרמב"ם וזה לשון קדשו: וזה השינוי האמור בבגדים ובבתים שקראתו תורה צרעת בשותפות השם, אינו ממנהגו של עולם אלא **אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע, שהמספר בלשון הרע משתנות קורות ביתו**, אם חזר בו יטהר הבית, אם עמד ברשעו עד שהותץ הבית משתנן כלי העור שבביתו שהוא יושב ושובע עליהן, אם חזר בו יטהרו, ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנן הבגדים שעליו, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לבדו, **עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע**. ועל ענין זה מזהיר בתורה ואומר (דברים כה, ה-ט) 'השמר בנגע הצרעת [וגו'] זכור את אשר עשה ה' למרים בדרך', הרי הוא אומר התבוננו **מה אירע למרים הנבואה שדיברה באחיה שהיתה גדולה ממנו בשנים, וגידלתו על ברכיה וסכנה לעצמו להצילו מן היס, והיא לא דיברה בגנותו אלא טעתה שהשוותו לשאר נביאים, והוא לא הקפיד על כל הדברים האלו** שנאמר (במדבר יב, ג) "והאיש משה עניו מאוד", ואף על פי כן מיד נענשה בצרעת, קל וחומר לבני אדם הרשעים הטפשים שמרבים לדבר גדולות ונפלאות.

לפיכך ראוי למי שרוצה לכיין אורחותיו להתרחק משיבתן ומלדבר עמהן, כדי שלא יתפס אדם ברשת רשעים וסכלותם, וזה דרך ישיבת הלצים הרשעים בתחילה מרבין בדברי הבאי כענין שנאמר (קהלת ה, ז) 'וקול כסיל ברוב דברים', ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים כענין שנאמר (דהי"ד לו, טז) '**ויהיו מלעיבים במלאכי האלקים** ובזוים דברים ומתעתעים בנביאיו', ומתוך כך באין לדבר באלקים וכופרין בעיקר כענין שנאמר (מ"ב יז, ט) 'ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלקיהם', והרי הוא אומר (תהלים עג, ט) 'שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ', מי גרם להם לשית בשמים פיהם, לשונם שהלכה תחילה בארץ. זו היא שיחת הרשעים שגורמת להם ישיבת קרנות וישיבת כנסיות של עמי הארץ וישיבת בתי משתאות עם שותי שכר, **אבל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה, לפיכך הקדוש ברוך הוא עוזר על ידן ומזכה אותן בה**, שנאמר (מלכ"ג ג, טז) '**אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו**'. עכלה"ק של הרמב"ם ז"ל. ואחר כך סיים סליקו להו הלכות טומאת צרעת.

ח. ואמרתי בביאור הרמב"ם הזה שהביא בסיום דבריו פסוק זה, 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע', וגו', דיש לדייק כפל הלשון, **ויקשב ה'** וגם **וישמע**, הלא שניהם ענין אחד הוא.

אך יש לפרש עפ"י מה שאמרתי כבר לבאר פסוק זה, 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע'. דטרם ביאת המשיח לא יוכלו בני אדם לדבר דיבורי קודש למען כבוד שמו ית', רק

בצנעה, וכששני בני אדם מדברים ביניהם בסוד ואיש אחר רוצה לשמוע מה שמדברים, צריך לנטות אזנו היטב לשמוע מה שמדברים. וזה שאמר הכתוב 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו', שידברו כ"כ בצנעה מחמת גודל הבושה בימים ההם לדבר דיבורים שבקדושה בריש גלי, ויהיה כל כך בצנעה עד שכביכול 'ויקשב ה' וישמע', שהקב"ה כביכול יטה אזנו לשמוע מה שמדברים, להראות דבעוונותינו הרבים אין איש שם על לב דיבורים שבקדושה, ועל כן מתביישים שניהם ומדברים על זה בצנעה.

ט. ועל כן הביא הרמב"ם מקרא זה גבי טומאת צרעת, דמקודם לזה מגנה אותן בני אדם **שבאין לספר בגנות הצדיקים** וכו', וממילא ע"ז יבואו מעשיהם הטובים לחשבונם של הצדיקים, וכדברי חובת הלבבות הנ"ל, ועל זה הביא הפסוק 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו', ולא יטו אזנם למה שבני אדם מדברים נגדם, **ויקשב ה'**, פי' שהקב"ה יקשיב אם אותן בני אדם המדברים כעת לשון הרע, עסקו פעם בתורה או עשו איזה מצוה, וכעת **וישמע** מה שמדברים לשון הרע על הצדיקים, כדי לתת לצדיקים את המעשים טובים של הרשעים.

י. וזהו שסיים הכתוב **ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו**, פי' דהמעשים טובים שעשו הרשעים באיזה פעם, וכעת מדברים על הצדיקים, אותם המעשים טובים יכתבו כעת לפני השי"ת על חשבון **ליראי ה' ולחושבי שמו**, וכדברי החובת הלבבות הנ"ל.

יא. ולזה סיים הרמב"ם במתק לשונו, 'סליקו להו הלכות טומאת צרעת', פי' דגבי הצדיקים שאין מדברים לשון הרע על בני אדם אחרים רק **כל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה**, להם באמת **סליקו להו הלכות טומאת צרעת**, שלא תבא עליהם הצרעת ח"ו, כי אינם מדברים לשון הרע על בני אדם רק כל שיחתם הוא בדברי תורה וחכמה.

יב. ומיושב גם קושייתנו מדוע הזכיר הרמב"ם ענין טומאת צרעת שאינו נוגע לזמנינו. אך להנ"ל מיושב, דהרי הלשון הרע הוא רעה חולה שבני אדם אינם נוהרים בו בעוונותינו הרבים, וע"כ הוא נוגע לכל עת ולכל זמן, ושפיר העתיקו הרמב"ם ביד החזקה, ועוד האריך בזה.

ומענין בזיון הת"ח כתב החיד"א זצ"ל בספרו **יוסף תהלות** (ממנו י"ד) וז"ל: ה' השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש וכו' (הגליס טס). אפשר דמתאונן על מיעוט הלימוד ועל **העשירים שאין מחזיקים ביד לומדי תורה, ובה אינם יכולים הת"ח ללמוד, דטרידי המה למצוא טרף לביתם**. וזהו שאמר ילראות היש משכילי שעוסק בתורה, או אם ימצא עשיר מחזיק ביד הת"ח, **דורש את**, דורש את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים (פסחים 77 כ"ז ע"ב), וראה 'הכל סר יחדיו', לא משכיל ולא מחזיק 'אין עושה טוב', אין מי שיעשה טוב שהיא התורה, אין מי שיעשה לתלמיד חכם שילמוד, ומשום הכי אין גם אחד שיעסוק בתורה כי אין מחזיק, ומתהימה כי 'הלא ידעו כל פועלי אוני', הם העשירים אשר כל טרחם שבתם וקמתם ומשאם בהבלי העוה"ז, 'אוכלי עמי', שהם הת"ח כמ"ש בפרק שני דמציעא (77 ל"ג): 'הגד לעמי פשעם (ישע"ה נה, א) אלו תי"ח'. 'אוכלי עמי אכלו לחם', כלומר יודעים שאם הת"ח אוכלים משלהם, נחשב להם כאילו אכלו לחם, שהם עצמם עסקו בתורה, ועכ"ז 'ה' לא קראו', ונמצא שכל העון הוא על שאינם מחזיקים, ומפני כך באים ח"ו גזירות רעות. וע"ז תמהים המון העם, כי יש בדור צדיק **ולמה אינו נתפס לכפר, והתירוץ הוא כי הצדיק מוכיח ואין שומע, ובה ניצול**, כמ"ש ז"ל גבי נח (פסוקי 77 קח) שהיה מוכיחם ולא שמעו תוכחתו, והם אבדו והוא ניצול, וכתב (יחזקאל ג, כא) 'ואתה כי הזהרתו וכו' ואתה את נפשך הצלת'. וזה שאמר **שם פחדו פחד כי אלהים בדור צדיק**, פירוש כי אלהיים מדת הדין בגזירה רעה ח"ו בדור שיש בו צדיק, וע"ז פחדו כי מסורת בידינו שהצדיק נתפס לכפר, 'ועתה אלהיים' במדת הדין בדור צדיק חיילא בכלל והוא ניצול, לזה אמר 'עצת עני תבישו', העצה גם התוכחה מן העני הצדיק תבישו, ואין אתם שומעים, ולכן 'ה' מחסהו' והוא לבדו ניצול, לפי שכבר הוכיח ולא נשמע, ומאי קשיא לכו 'אלהים בדור צדיק' עכ"ל.

עוד כתב החיד"א ז"ל ביוסף תהלות (מזמור נ"ג) וז"ל: 'לראות היש משכיל דורש את' וכו', אפשר להסמיק מה שכתבתי בעניותי בדרושים, דאמרו ז"ל (שנת 77 ק"ט): 'לא חרבה ירושלים עד שביזו בה לתלמידי חכמים', והוינן בה הרי היה ע"ז ג"ע וש"ד, וכתבנו דאם היו מכבדים ת"ח לא היו באים לזה, דהתלמיד חכם חשוב בעיניהם והיה מוכיחם ושומעים לדבריו, אבל כיון שהת"ח בזוים שומע אין להם, ובאו לידי עבירות גדולות, ומשום הכי החמירה התורה בכבוד החכמים, וכתב (דברים י, ט) 'את ה' אלקיך תירא' לרבות תלמידי חכמים (פסחים 77 ע"ב): כי הוא יסוד מיסוד התורה עיי"ש באורך. וזהו שאמר 'לראות היש משכיל שדורש את' לרבות תלמידי חכמים, דאם מכבדים התלמידי חכמים ויראים מהם - היו מוכיחים, ויש מקוה לישראל לשמור התורה, עכ"ל עיי"ש.

יג. ועל פי דרכו בקודש של החיד"א זצ"ל יש לפרש עוד המאמר את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים, על פי מה שהבאנו לעיל דברי החובת הלבבות דהמדבר לשון הרע על חבירו נוטל ממנו עוונותיו ונותן לו מצוותיו שעשה. ונמצא דאם מדבר על תלמידי חכמים נותן להם המצוות שעשה, משא"כ אם מתיירא מהם ואינו מדבר נגדם, נשאר עם מצוותיו שאין הולכים על חשבון הת"ח. וזהו את ה' אלקיך תירא, מתי יישארו המצוות וחפצי גבוה שקיימת על חשבונך, שתהא נקרא ירא שמים, על זה אמרו ז"ל לרבות תלמידי חכמים, אם תתיירא מן התלמידי חכמים, ממילא לא תדבר נגדם לשון הרע, וממילא ישארו המצוות שלך ברשותך, ותהיה בגדר את ה"א תירא.

ובספר מלין דרבנן (מונח בספרי דרך אמונה) כתב וז"ל: אמר ליה מלך קיסר לגאון, כתוב בתלמוד (נכטת 77 ע"ב): 'העובר על דברי חכמים חייב מיתה', והלא העובר על דברי תורה ויש כמה לאוין חייב מלקות ארבעים. וזה הדבר רחוק מן השכל שתעשו דבריכם אתם עבדי השי"ת, יותר מהעובר על דברי תורה שהיא דבר השי"ת.

שתק הגאון לפני המלך ולא ענה דבר מפני כבוד מלכות. אחר חצי שעה שאל לפני המלך זה עבד המלך העומד בחוף לפני שער המלך, למען שלא יעבור אחד מהמון העם ויכנס להיכל המלך בלתי רשות המלך, אם בא אחד ודחפו לעבד ורצונו לעבור וליכנס בלתי רשות, מה דינו של האיש הזה שלא שמע מעבד המלך, ודחפו ורץ ליכנס להיכל המלך.

אמר לו המלך, הרשות נתונה ביד העבד להכותו בסייף ולהמיתו, מבלי שידון אותו לפני ב"ד המלך, אלא תיכף מכהו בסייף שבידו, דאי לאו הכי כולם עוברים להיכל המלך, וזה אינו מכבוד המלך שזה העבד שמו לשומר המלך, אמר הגאון כן הוא האמת. נשתומם כשעה ושאל, אם אחד מהמון העם הקל בכבוד המלך או עבר על מצותו, כיצד דינו, אם הורגים אותו תיכף ומיד או עד שידינוהו בערכאות, אמר לו עד שידינוהו בערכאות. אמר למלך נמצא עבד המלך השומר כבוד המלך כבודו גדול מכבוד המלך, שהעובר על דברי העבד הורגין אותו מיד מבלי שידינוהו בערכאות, והעובר על דבר המלך אין הורגים אותו מיד עד שידינוהו בערכאות, ויתכן יפטר.

אז אמר המלך די, תשובתך תשובה נצחת, והאמת אתכם שהת"ח עושים משמרת למצות המלך - מלך מלכי המלכים, והיא התורה, אם יעברו על דברי חכמים יעברו על כל התורה ח"ו, ע"כ.

יד. ועפ"י הנ"ל מדברי החובת הלבבות אפשר לפרש הגמרא (פסחים 77 ק"ה): 'כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר בחבירו ראוי להשליכו לכלבים שנאמר (שמות כג, ט) לכלב תשליכון אותו, וכתב בתריה (שם כג, ט) לא תשא שמע שוא'. וצריך ביאור מדוע עונשו חמור כ"כ עד כדי כך שראוי להשליכו לכלבים.

ואמרת בזה דהנה אמרו רז"ל דהמאכיל נבילות וטריפות עונשו שהכלבים מלקקין את דמו, ומובא בירושלמי (ע"ז פ"ב ה"ג) 'מעשה בטבח בציפורי שהיה מאכיל לישראל נבילות וטריפות, פעם אחת שתה יין בערב שבת ועלה על הגג ונפל ומת, והיו הכלבים מלקקים את דמו, אתו

שאלו לר' חנינא וכו' אי"ל כתיב ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו, וזהו היה גוזל לכלבים ומאכיל לישראל ארפינון דמן דידהו אכלין, [והובא במדרש (ויק"י ה, ו) ושם איתא שאירע דבר זה בערב יום הכיפורים], עיי"ש.

ואי"כ יש לומר דאם הרב מוכיח את ישראל שלא יאכלו נבילות וטריפות וחלב, ואחר כך בא איש רשע ובליעל ומדבר סרה על הרב שאינו יודע מה שמדבר, נמצא דהמקבל ממנו לשון הרע זה אוכל אחי"כ נבילות וטריפות וחלב ח"ו [דהרי אינו שומע בקול הרב כיון ששמע לשון הרע עליו, כמובן], ועל ידי זה מאכיל גם כן נבילות וטריפות ח"ו, וכיון שמאכיל נבילות וטריפות לאחרים עונשו שהכלבים מלקקין את דמו, ועי"כ גם **המקבל לשון הרע על אחרים ראוי להאכילו לכלבים**, כי על ידי זה יכול לבוא לידי עון החמור להיות מאכיל נבילות וטריפות לאחרים, בעוונותינו הרבים.

טו. ואפשר להוסיף דזהו מה שהביא המדרש רבה ויקרא הנ"ל שדבר זה (המוזכר ציוןלמנו) אירע **בערב יום הכיפורים**, וטעמא מיבעיא מדוע דוקא בערב יום הכיפורים, הלא הכל בידי שמים. אך כיון דזה יכול לבוא ע"י שישמע לשון הרע מפי אחרים, או שישפר לשון הרע על אחרים, והרי אמרו חז"ל (יומא פ"ח מ"ט) דעבירות שבין אדם למקום יום הכיפורים מכפר, אבל עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסו ויתרצה לו, אי"כ אף אם יתכפר לו עון שבינו לשמים, אבל מה שדיבר או שמע לשון הרע על חבירו לא נתכפר לו כיון שלא פייסו, עי"כ אירע דבר זה **בערב יום הכיפורים** דייקא, דכיון דהאכיל את ישראל נבילות וטריפות רח"ל, אי"כ החטיא את הרבים בזה והוי חטא בין אדם לחבירו גם כן.

וגודל העונש של השומע זלזול תלמיד חכם אפילו רק פעם אחת, רואים אנו במסכת בבא מציעא (דף 97 ע"ב) וז"ל: רבי אלעזר [ברשב"י] בתר דנח נפשיה אוגניתיה דביתהו בעליתא [השכיבה אשתו את גופתו בעליה], יומא חד חזת תולעת דקא ריחשא מאוניה [יוצאת תולעת מאזנו] חלש דעתה, איתחזי לה בחלמא, אמר לה לא מידי הוא - יומא חד שמעי בזלותא דצורבא מרבנן ולא מחאי כדבעי לי, עיי"ש.

ואי"כ אם בארזים נפלה שלהבת מה יענו איזובי קיר, דאם רבי אלעזר ברשב"י ששמע רק פעם אחת ועם כל עוצם גדולתו לא ויתרו לו, אי"כ אנו מה נאמר שלא נכוה בגחלת החכמים, והרבה פעמים שומעים בני אדם שאומרים "מה הועילו החכמים שיושבים ולומדים" [קוועטשט א באנקי!], או שאומרים "מדוע הרב מתערב בענינים שאין שכלו משיג, גם לנו יש רבנים היודעים ללמוד", אבל האמת הוא שאין מבינים החילוק בין לומדים תורה לשמה ללומדים תורה שלא לשמה רק לשם גאות ופניות, שתורה לשמה יש רק אצל יחידי סגולה שבדור.

טז. ועפ"י הגמרא פסחים הנ"ל דהמספר והמקבל לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים, ויליף לה מסמיכות המקראות 'לכלב תשליכון אותו' וסמוך ליה 'לא תשא שמע שוא', אפשר לבאר על פי זה גם תחילת הפסוק שם (שמות כג, ט) **ואנשי קודש תהיון לי** וגוי' לא תשא שמע שוא, פי' על פי דברי החובת הלבבות הנ"ל שהמספר לשון הרע על חבירו, מקבל חבירו מעשים הטובים שעשה הוא. ולזה אמר הכתוב **ואנשי קודש תהיון לי**, שתהיו קודש לה' ולא תאבדו את המצוות שקיימתם, ואם תשאל איך תזכו לזה, על זה אמר העצה בפסוק שלאחריו **לא תשא שמע שוא**, שלא תדבר לשון הרע על חבירך, וממילא לא ילכו המצוות שעשית לחשבונו של חבירך הצדיק.

יז. וזהו הענין של **אחד בעיר ושנים במשפחה**, פי' דהמצוות ומעשים טובים שעשו אותן שדיברו עליהם לשון הרע, ילך להצדיקים שכל שיחתם הכשרה היתה רק בתורה ויראת שמים.

יח. והנה ידוע דיש ד' מדריגות בתואר האדם, (א) אדם, (ב) איש, (ג) גבר, (ד) אנוש, ואנוש הוא הפחות מכולם. וזהו כוונת הקרא, **אמרת אפאיהם**, שקודם ביאת המשיח ישאר רק פאה מהם, כדברי הספורנו הנ"ל, וזהו שכתב הספורנו **והמותר אכלה**, אכל"ה מלשון **כלתה נפשי**, כמובא בספרים דכל"י מלשון כלתה נפשי, היינו שהקב"ה באמת חושק וחומד שגם המותר ישארו

אחר כך כתב שם עוד וזל"ק: והנה אמר ה' יתברך (שמות ג, י) **אהיה אשר אהיה**, [אהיה] עמכם בשעבוד זה ואהיה עמכם בשעבוד אחר, וכן גם כן פירושו אהיה עמכם בגלות ואהיה עמכם בעת הגאולה, על דרך (בראשית מו, ד) 'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה'. והנה ב' פעמים אהי"ה גימטריא מ"ב כמנין מ"ב מסעות, בחינת שם מ"ב שכתוב בספרים שטוב להעלות הנשמה [למעלה] ע"י שם זה. והענין [הוא] ע"י האמונה הגדולה שהשי"ת אמר **אהיה אשר אהיה**, ולעתיד שיהיה הכ"א יום שבין המצרים ימים טובים והכ"א יום שיש עתה ימים טובים יהיה גימטריא ב"פ אהיה בחינת שם מ"ב כנ"ל. עכלה"ק.

על כל פנים חזינן מכל זה ענין המסעות של בני ישראל במדבר, דבכל מקום היה להם ענין נשגב אחר לתקן, וזהו היו עיקר נסיעותיהם בתוך המדבר טרם בואם לארץ.

ג. גדולת מסעות הצדיקים

ובאמת כן הוא בכל נסיעות בני אדם בכל הדורות, והצדיקים יודעים תכלית כל הנסיעות והגלויות. ועיין בספר **באר משה** (אש דת, בפרשת מסעי), שכתב בשם רבינו **הבעל שם טוב** זי"ע שלעתיד יהיה כתוב: "ויסע ישראל בן אליעזר ממקום פלוני למקום פלוני" כמו שנכתבו מסעותיהם של ישראל, וכתב שם שכך מוסרים בשם זקני **האוהב ישראל מאפנטא** זצוק"ל שאמר אף הוא כן, עיי"ש.

לפליטה, אך היות ואינם ראויים לישראל לפליטה כיון שדיברו נגד צדיקי ה' ואוהביו, על כן המותר **אכלה**.

יט. וזהו שאמר הכתוב **אשביטה מאנוש זכרם**, שאשביט מהרשעים שאינם ראויים להיות נקראים יותר מתואר **אנוש**, אשביט מהם התורה והמצוות שעשו, וזהו **זכרם**, פי' התורה והמצוות שנשארים לזכרון אחר פטירת האדם לעולם הבא, את זה אשביט מהאנשים שהם בחינת **אנוש**, ואתן את זה להצדיקים אשר הרשעים דיברו נגדם, כי בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגי (סוטה קז מט.) והרשעים ידברו הרבה על הצדיקים, על כן **אשביטה מאנוש זכרם**, וזהו ישראל אצל הצדיקים, והם יהיו שארית הפליטה בביאת הגואל בב"א.

וכן אומרים בשם הרה"ק רבי ר' מענדעלע **מרימנוב זי"ע**, שאמר דלעתיד לבוא יהא כתוב בתורה "ויסע רבי מענדל מפריסטוק ויחנה ברימנוב".

ובספר הק' **כתונת פסים** [לבעל התולדות י"י זי"ע] (פרשת בהעלותך) כתב, וז"ל: ונחזור לביאור מורי הנ"ל, כי ענין נסיעת האדם ממקום זה למקום אחר עבור פרנסתו וכיוצא, הוא משום שיש שם ניצוצות שלו וצריך להוציאן משם ולבררן וכו'. עכ"ה"ק. ובוזה ביאר הבעל **שם טוב זי"ע** הפסוק (תהלים לו, כג) **מד' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפין**, (עיין בספר **כתונת פסים** הנ"ל פרשת לך אות כ' כ"א כ"ב כ"ג).

ועיין עוד מ"ש **באר החיים הקן** פרשת יתרו (שמות י"ט סוף פסוק ה', על פסוק והייתם לי סגולה מכל העמים), וז"ל: עוד ירמוז סתר עליון, לפי מה שקדם לנו כי ענפי הקדושה נתפזרו בעולם ואין מציאות להם להתברר זולת באמצעות ישראל, וביותר באמצעות עסק התורה שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם, ואותם נצוצי הקדושה גם להם יקרא **סגולה** וכו'. ואומרו **כי לי כל הארץ**, כאן רמז שיש לו סגולה מפוזרת בכל הארץ, וזה טעם פיזור ישראל בד' רוחות העולם, לחזר אחר הסגולה שהיא אבידתם. והנה זולת עוונם של ישראל היו יכולים השגת הדבר בלא פיזור בעולם, אלא בכח עוצם תורתם היו מולכים בכל העולם ושואבים כל בחינות הקדושות מכל מקום שהם, ובאמצעות החטא תש כוחם וצריכים לרדת שמה לברר הטוב ההוא. עכ"ה"ק.

ובספר הק' **חובת הלבבות** (בהקדמה לשער הכמתוק) מובא מעשה באחד שהלך לבקש פרנסה בעיר אחרת, ופגש באיזה פילוסוף ששאל לו אם מאמין שהקב"ה מפרנס את כל העולם, וכשהשיב שמאמין שאל לו, הלא מעשיך סותרים את דבריך, שאתה הולך לבקש פרנסה בעיר אחרת. וחזר האיש לביתו.

ומובא בספר י"ג **אזולת** (עמוד קטז-קיז) בשם הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל בשם הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווע זי"ע, שאמר על דברי חובת הלבבות הנ"ל, דאם היה איש הלז לומד כתבי האריז"ל, לא היה חוזר לביתו, כי אולי צריך לנסוע למרחוק על מנת לתקן ענין אחר לגמרי.

עוד הביא שם שהרה"ק משינאווע זצ"ל היה פעם אחת במארינבאד, וכאשר ביקשו ממנו כמה נגידים שיסע עוד הפעם למארינבאד, השיב להם שכל מה שהיה צריך לתקן שם כבר תיקן.

רואים מזה גם כן דזהו ענין נסיעותיו של אדם בעוה"ז, הוא לתקן ניצוצות הקדושות, ויש לפעמים שאין צריכים לנסוע כי כבר תיקנו הכל.

ד. בשבת קודש אפשר לתקן הניצוצות בלא מסעות

ואפשר לפרש על דרך זה, שבשבת קודש שהוא יום מנוחה ואין נוסעים למקומות שונים לתקן הניצוצות, הרי שהניצוצות באים להאדם ואז אינו צריך לנסוע.

והטעם בזה י"ל על פי דברי האור החיים הקדוש בפרשת יתרו הנ"ל, שכתב דכל ענין נסיעות ישראל הוא בגלל העוונות, וזולת עונם של ישראל היו יכולים השגת הדבר בלא פיזור בעולם אלא בכח עוצם תורתם וכו' וכנ"ל, ובאמצעות החטא תש כחם וצריכים לרדת שמה לברר הטוב שהוא עכ"ל, נמצא לפי דבריו דכשנמחלים עוונות ישראל אין צריכים לנסוע ממקום למקום לתקן הניצוצות, כי הניצוצות באים אליהם.

והנה אמרו חז"ל (שבת דף קיה:) 'כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו'. ע"כ, כיון דהשבת גורם מחילת עוונות, ממילא אין צריכים לנסוע ממקום למקום, וע"כ הוא

יום מנוחה, וכמאמרם ז"ל במדרש (רש"י בראשית ב, ב; ע"פ ב"ר י, ט) "מה היה העולם הסר מנוחה, באת שבת באת מנוחה".

ועל פי זה יש לבאר הענין שנקרא השבת "זכר ליציאת מצרים", כמו שאומרים בקידוש ליל שב"ק, על פי דברי הדגל **מחנה אפרים** בשם **הבעל שם טוב** הנ"ל, ועוד ספרים הק' הנ"ל, דענין יציאת מצרים וכל המ"ב מסעות היו להוציא הניצוצות הקדושים ממקום בליעתן בטומאה, אמנם כיון דבשבת אין צריכים לכל זה, רק הניצוצים מתתקנים מאליהם בלי שיצטרכו לנסוע למקומות שונות, ע"כ השבת הוא **זכר ליציאת מצרים**, שהניצוצים נתתקנים מאליהם בלי שיצטרכו לנסוע.

וזהו שאומרים במנחה דשבתא "אתה אחד ושמןך אחד וכו' תפארת גדולה ועטרת ישועה יום מנוחה וקדושה לעמך נתת", וצריך ביאור מדוע נסמכו שני ענינים אלו זה לזה, "מנוחה" ו"קדושה". אך להאמור יובן, דכיון שהוא יום מנוחה, ואין נוסעים ממקום למקום, ע"כ איך אפשר לתקן אז הניצוצות הקדושים ולהעלותם, ועל זה אומרים "קדושה לעמך נתת", שהקב"ה נתן לישראל ביום השבת קודש את ניצוצות הקדושה שיתעלו מאליהם, בלי שיצטרכו לנסוע ממקום למקום כדי לתקנם.

ה. בחניית הארון תקנו הניצוצות בלא נסיעה

ובענין הנ"ל, דע"י הנסיעות שנסעו ישראל ממקום למקום העלו את ניצוצות הקדושה למקור שרשן העליון ושברו עי"ז את הקליפות, יש לבאר הפסוק (במדבר י, לה-לו) **ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויביך וינסו משנאיך מפניך, ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל**, דע"י נסיעת הארון היה קימה להקדושה ועי"ז נפוצו הקליפות שהם אויביו של הקב"ה, כי ע"י הנסיעה של הארון נסעו ישראל גם כן לאותו מקום, ותיקנו שם מה שהיו צריכים לתקן.

וזהו שאמר בכתוב שלאחריו, ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל, דכשנה הארון נחו ישראל גם כן, ושמא תאמר הרי אז לא תיקנו את ניצוצות הקדושה כיון שלא נסעו ממקום למקום, ע"ז אמר הכתוב "שובה ה' רבבות אלפי ישראל", שאז ציוה הקב"ה שהניצוצות יבואו אליהם, והם יתקנו אותם במקומם, וזהו שובה ה' רבבות אלפי ישראל, ודו"ק.

ועל פי זה נבין היטב מדוע יש שם נו"ן הפוכה אחר פסוק ובנוחה, ובספרים האריכו בזה. ולדרכינו י"ל דהנו"ן רומזת להניצוצות הקדושה, דתיבת ניצוצות מתחלת בנו"ן, ולזה באה שם נו"ן הפוכה, לרמז דאף באופן הפוך יש תיקון לפעמים להניצוצות, אם לא נוסעים ממקום למקום, רק שהם נחים במקום אחד, מכל מקום כיון שיצוה הקב"ה שהניצוצות יבואו אליהם, כן יהיה. אבל בלאו הכי צריכים הם לנסוע ממקום למקום.

ו. ויכולו השמים והארץ וכל "צבאם", צבא"ם אותיות צ"א ב"ם

ומעתה נשובה לביאור מקרא קודש כאן גבי שבת קודש, ויכולו השמים והארץ וכל "צבאם", צבא"ם אותיות צ"א ב"ם, ב"ם רמז למ"ב מסעות כמו שכתב בספר זרע קודש פרשת מטות הנ"ל, ובא הכתב לרמז שבכל מקום נסיעתם (הנרמז בתיבת "בם") מתקנים ישראל את ניצוצות הקדושה, שרמזים בתיבת "צא" שהוא גימטריא ב' שמות הקדושים הוי"ה אדנ"י, וזהו "צבאם".

וע"כ נרמז דבר זה דוקא גבי שבת קודש, דבשבת אין צריכים לנסוע, ע"כ אמר "צבאם", צ"א ב"ם, שבשבת קודש יש העלאת ניצוצות הקדושה "בם", בתוך מקומות מושבותיהם של ישראל ואין צריכים לנסוע אז, כי הוא יום מנוחה וקדושה, משא"כ בשאר ימות השבוע.

ולזה אמר הכתוב אחר כך ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה, והקשינו מדוע כפל לשונו לומר ב' פעמים ענין אחד. אך להנ"ל ירמוז, דלא די שהאדם צריך לשבות אז ממלאכה ממש, אלא שהוא יום מנוחה וקדושה וצריך האדם לשבות גם מנסיעותיו (שאינה נכללת בל"ט מלאכות) שנוסע במשך ימי השבוע, וזהו "מכל מלאכתו אשר עשה", ודו"ק.

וענין צ"א יש לבאר, דהכוונה בזה שהצדיק מתקן בחינת האל"ף שרומז על אלופו של עולם יתברך, וכמו שכתב בספר *מוגן דוד להרידב"ז* זצ"ל (באות אל"ף), דציור הא' יו"י עולה כ"ו כמנין שם המפורש שהוא שם היחוד, וכן היא לעולם בראש האחדות וציורה כולל כל עשר ספירות קדושות וכו' עיי"ש. וי"ל דזהו ענין אלופו של עולם שהוא שם יו"י שם הוי"ה ב"ה וב"ש. וזהו צ"א – שהצדיק מתקן כל זה ביום השבת קודש, וע"כ רמוז ענין זה דוקא בפסוק זה, ודו"ק.

